наша
свабода

№63 ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

3 КАСТРЫЧНІКА 2000 года АЎТОРАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Лепш з сяброўкай на траве, чым такія маршы!

Павел КРЫЛЬСКІ

Дзень быў ясны і цёплы. 15 тысяч чалавек сабраліся ў Мінску 1 кастрычніка на пляцы каля Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, для ўдзелу ў «Маршы Свабоды-2000». Калона дэманстрантаў была прыгожа аздобленая сцягамі і транспарантамі. І гэта амаль усё, што можна сказаць пра шырока рэкламаваную акцыю апазіцыі.

Фота Ул. ШЛАПАКА

«Вельмі крыўдна, я месяц налепкі гэтыя з заклікам прыйсці на «Марш» клеіў, знаёмых абтэлефаноўваў, абяцаў ім АКЦЫЮ, а выйшла...» – і гэта стандартны адказ маладых дэманстрантаў, што прысутнічалі на трэцім «Маршы».

А пачалося расчараванне з чарговага паседжання Каардынацыйнай рады дэмакратычных сілаў. Прынятае раней рашэнне аб заканчэнні акцыі недзе ў самым цэнтры горада ці на плошчы Незалежнасці, ці на Кастрычніцкай плошчы, вырашана было перагледзець. Прыводзілася шмат довадаў: маўляў, калі «Марш» пройдзе па не санкцыянаваным уладамі маршруце, то людзі спужаюцца і пойдуць на выбары(?!), эксцэсы падчас «Маршу» саб'юць пратэстную хвалю і ў выніку не атрымаюцца акцыі 8 кастрычніка ў рэгіёнах і г.д. Але ўсе гэтыя довады выглядалі насамрэч як звычайная баязлівасць. А выказванні пра тое, што на Бангалор не хочуць ісці толькі радыкалы, якіх адзінкі і якім «месца ў іншых радыкальных арганізацыях, а не ў БНФ» – увогуле нейкі маразм. Ды не жадаў **ніхто** ісці на «сабачы выгул». Але ж на КРДС рашэнне аб так званым «мірным правядзенні акцыі» (быццам нехта прапаноўваў вайну?) было прынятае амаль аднагалосна. Катэгарычна «супраць» выступілі толькі Валянцін Голубеў, сябра БНФ, і кіраўнік аргкамітэта «Хартыі'97» Зміцер Бандарэнка. Яны прапанавалі годнае правядзенне акцыі па цэнтры горада, але былі жорстка раскрытыкаваныя («іш ты, Статкевічы новыя, спачатку людзей па вуліцах водзяць, а пасля на выбары ідуць») і пакінулі залу ў знак пратэсту. Больш за тое, назаўтра яны проста прабайкатавалі «Марш», бо не жадалі прысутнічаць пры смерці «ўласнаручна створанага дзецішча». Застаўшыся без працiўнікаў па спрэчках, кіраўнікі БНФ, АГП і СДП(НГ) хутка распрацавалі сцэнар «Маршу Свабоды-3» і з усведамленнем, што 1 кастрычніка ***нічога*** не будзе, разышліся па хатах.

Назаўтра нічога і не было. Частка маладых людзей сышла з акцыі ўжо на самым яе пачатку, бо не жадалі, па іх словах, «ганьбіцца паходамі ў сабачнікі. Лепш пойдзем на Камароўку піва піць». Шмат хто разыходзіўся па дамах ужо падчас самога кароткага шэсця. Мітынг звёўся да інструктажу, як трэба прагаласаваць 15 кастрычніка. Чарговы запэўніванні ў хуткай перамозе ды спроба натхніць прысутных воклічамі «Жыве Беларусь» – вось і ўся акцыя. Якая можа быць перамога з такімі дзеяннямі? Тым больш прыкра – што перад вачыма прыклад Югаславіі!

Але гэта так, эмоцыі падманутага дэманстранта. У любым выпадку, лепш бы гэтакага «Маршу Свабоды-3» не было. Бо правядзенне акцыі па сцэнары ўладаў дае ім магчымасць разважаць на ўвесь свет пра «разгул» дэмакратыі ў Беларусі, што можа істотна паўплываць на рашэнне аб прызнанні выбараў 15 кастрычніка. ■

«Марш Свабоды» 1 кастрычніка ў Мінску меў зайздросным фонам поспехі апазіцыі ў Югаславіі, дзе Слабадан Мілошавіч ужо фактычна загнаны ў пастку, адкуль наўрад ці выберацца.
По ўсёй краіне пачалася акцыя грамадзянскага непадпарадкавання

Югаслаўская апазіцыя выйшла на вуліцы

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Учора ў 5 гадзінаў ранку па бялградскім часе югаслаўская апазіцыя пачала акцыю грамадзянскага непадпарадкавання па ўсёй краіне. Канвой з 70 аўтацягнікоў пры падтрымцы натоўпу перакрыў галоўную аўтамагістраль, якая вядзе да Бялграда. Жыхары Югаславіі выступаюць за адхіленне Слабадана Мілошавіча ад улады.

Акцыя грамадзянскага непадпарадкавання, якая пачалася ўчора, прадугледжвае перакрыццё руху транспарту па ўсёй краіне, спыненне працы прадпрыемстваў, дзяржаўных установаў, школаў і інстытутаў. Учора ў Бялградзе ўжо не хадзіў грамадскі транспарт, вуліцы былі перагароджаныя аўтамашынамі, дзе-нідзе ўтвараліся сапраўдныя барыкады з бакаў для смецця. Перакрытыя масты праз Саву, якія злучаюць новую і старую часткі горада. Аўтамашыны таксама закрываюць пад'езды да прамысловых прадпрыемстваў. Апазіцыя плануе праводзіць акцыю грамадзянскага непадпарадкавання да таго часу, пакуль В.Каштуніца не будзе прызнаны новым законным прэзідэнтам Югаславіі.

Югаславы не даваряюць афіцыйным вынікам прэзідэнцкіх выбараў 24 верасня, паводле якіх цяперашні кіраўнік краіны атрымаў 40,23% галасоў выбаршчыкаў, а кандыдат ад аб'яднанай апазіцыі Васлаў Каштуніца — 48,22% галасоў. Лідэры апазіцыі, спасылаючыся на выніку так званых *exit polls* (апытанні грамадзянаў на выхадзе з выбарчых участкаў), сцвярджаюць што Васлаў Каштуніца набраў 51,34% — супраць мілошавічавых 36,22%, і такім чынам стаў новым прэзідэнтам Югаславіі ўжо ў першым туры. Аднак Саюзная выбарчая камісія Югаславіі патрабуе правядзення другога тура выбараў 8 кастрычніка.

Шахцёры двух асноўных вугальных разрэзаў не сталі чакаць панядзелка – дня афіцыйнага пачатку акцыі грамадзянскага непадпарадкавання — і пачалі страйк ужо ў суботу. ▶

Заканчэнне на стар.4

НАВІНЫ

■ **На полацкім вытворчым аб'яднанні «Шкловалакно» рабочыя ладзяць пікеты пратэсту.** Гэтак яны выказваюць сваё стаўленне да прымусовага пераводу на кантрактную форму працы. Справа ў тым, што запрапанаваныя кантракты прадугледжваюць удзел у сельскагаспадарчых працах і разнастайных суботніках, а таксама атрыманне зарплаты ў выпадку адсутнасці грошай натуральнай прадукцыяй.

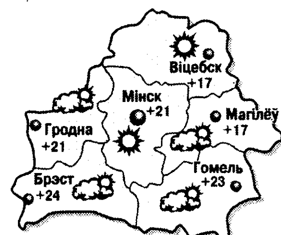
■ **Не выключана, што бліжэйшым часам магілёўскія прадпрыемствы будуць завозіць людзей на працу на ўласным транспарце.** Такая прапанова прагучала ад старшыні Магілёўскага аблвыканкама Міхаіла Дражына. Гэта ён тлумачыць аварыйным станам, у якім апынуўся гарадскі аўтапарк: тут проста не стае спраўных машынаў. Але тым больш адкуль для перавозкі тысячаў людзей яны у прадпрыемстваў?

■ **На Магілёўшчыне метал пачалі красці проста кіламетрамі.** Так, днямі ў Касцюковіцкім раёне было знята аж 6, 5 кіламетраў дроту, а ў Хоцімскім – 1,1 кіламетра. Мясцовая міліцыя даводзіць, што гэта справа рук не мясцовых жыхароў, а расійскіх злодзеяў, якія з-за празрыстасці мяжы павадзіліся ездзіць красці да нас.

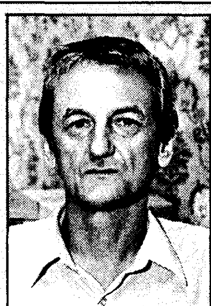
■ **Беларускія лясгасы збіраюцца яшчэ болей зарабляць на паляванні. Асноўная стаўка робіцца на замежнікаў.** Паводле праграмы развіцця паляўнічай гаспадаркі, разлічанай да 2005 года, прадугледжваецца, што ў кожным лясгасе будуць пабудаваныя спецыяльныя паляўнічыя домікі. Тут зробяць камфортныя ўмовы: душавыя, каміны, лазня. Валюта пойдзе самім лясным гаспадаркам. Адзін тур будзе каштаваць каля 2 тысячаў долараў.

■ **28 верасня ў мястэчку Івянец Валожынскага раёна ў музеі Дзяржынскага адкрылася выстава драўлянай скульптуры менчука Валерыя Калясінскага.** Гэта досыць вядомы скульптар, які, апрача дрэва, працуе таксама ў бронзе, кераміцы і камені. Напрыклад, бюст польскага караля і вялікага князя ВКЛ Стэфана Баторыя, што знаходзіцца ў гарадзенскім фарным касцёле, выраблены менавіта ім. Экспазіцыя, у якой каля 20 скульптураў, будзе працаваць да лістапада.

НАДВОР'Е НА ЗАЎТРА

Курс наяўнага долара на «чорным рынку» 1045

Адыходзіць эпоха

Аляксандар ДУБРАВІН

Раней людзі былі намнога дабрэйшыя. Як паглядзіш на цяперашні свет, дык бачыш, што чалавечнасць ідзе на скон. От каб вы параўналі, то паедзьце куды далей на палескую вёску, дзе яшчэ жывуць старыя людзі, не надта скалечаныя сучаснай цывілізацыяй. Каторыя здабываюць хлеб уласным мазалём, ды моляцца штовечар Міколу Угодніку і Параскеве Пятніцы, ды шчыра вітаюцца з кожным чалавекам, якога пабачаць на вёсцы. Ёсць яшчэ такія.

Вы паглядзіце на іхнія прыветныя чысценькія хаткі, атачаныя садкамі, дзе пад яблынькамі густа цвіцуць скрозь усю восень вяргіні і боцікі. Націскаючы клямку, адчыніце шырокія дзверы, ступіце з сенцаў, спрэс застаўленых куфэрачкамі ды кубелачкамі, праз высокі парожак у светлы пакой на чысценькія самаробныя дарожкі. Там пабачыце лавы паўз сцены, засланы абрусам стол, печ, іконкі ў кутку. А збоку на сцяне – фотаздымкі ў рамцы. Зараз так не робяць, каб усе самыя дарагія вывы былі разам, пад адным шклом. І пачнеш глядзець на гэтыя здымкі і не можаш адарвацца. Вунь — будзёнаўскі шлем на галаве, а на нагах абмоткі, — мусіць, старэйшы брат гаспадара, што загінуў даўно, яшчэ той зімой, калі Варашылаў праводзіў пад Гомелем манеўры. А далей убачыш бацьку гаспадыні – у ваенным картузе і партупеі – зладжыў галаву на фінскай. А во і сам гаспадар, малады, яшчэ крыху задаваста, з рушніцай у руках стаіць недзе ў Прусіі на фоне невялікага чубатага канька і пазірае задаволена на здымшчыка, нібыта гаворыць: «Бачыш, братка, дзе нашы людзі бываюць?». А во пазнейшыя здымкі: іхнія дзеткі, унучкі. Малыя, падшыванцы, падшпаркі. Во яны жэняцца, во прысягу прымаюць. А збоку невялічкі шэранькі здымак, зроблены, мабыць, «Сменай» — старэнькая бабулька, кволенькая — адзін толькі нос і губкі — ляжыць ужо бедная ў труне, злажыўшы на грудзях худзенькія, пагнутыя цяжкай працай цёмныя рукі, падобныя на галінкі дрэва.

І што такое! Што ў тых здымках ёсць, калі не можаш адвесці позірка і разглядаеш, разглядаеш, разглядаеш гэтыя чыстыя, шчаслівыя, добрыя, амаль святыя твары? Адкуль гэтая лагоднасць у іх позірках, калі часіны тыя былі неверагодна цяжкія, страшныя, агідныя? І як параўнаць іх з тварамі нашых сучаснікаў? З невыразнымі вачыма, сціснутымі губамі, зацятымі позіркамі? З адной толькі неадступнай думкай на твары: вузка, цесна, мала!

Мусіць, губляем мы зараз, на пераправе, нешта вельмі істотнае ў нашым менталітэце. Нейкую важкую частку, без якой мы ужо, быццам, і не беларусы. У чым яна? У мове, у веры, у традыцыях? Ці то проста адыходзіць эпоха?

Правал на «ўсходнім напрамку»

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

Наглядальнікаў з Кітая на выбарах дэпутатаў палаты прадстаўнікоў не будзе. Пра гэта ў канцы мінулага тыдня заявіла пасол КНР у Мінску У Сяоцю. На прэс-канферэнцыі з нагоды 51-й гадавіны ўтварэння Кітайскай Народнай Рэспублікі пасол дыпламатычна давяла да ведама беларускіх уладаў, што, нягледзячы на прыязныя адносіны паміж Беларуссю і Кітаем, апошні не збіраецца дасылаць сваіх наглядальнікаў на выбарчы фарс. «Мы сапраўды атрымалі запрашэнне, просьбу прыслаць наглядальнікаў. Вы ведаеце, у нас дагэтуль няма практыкі пасылаць наглядальнікаў у іншыя краіны. Выключэнні могуць быць толькі ў рамках ААН», — заявіла У Сяоцю. Кітай не мае намеру мяняць свае традыцыі і гэтым разам. Тым самым пасол разбурыла міф афіцыйнай прапаганды пра дыпламатычны прарыў на «ўсходнім напрамку».

Крыху раней прэзідыум Сейма суседняй Латвіі таксама забараніў тром дэпутатам з прарасійску настроенай фракцыі «За правы чалавека ў адзінай Латвіі» ехаць наглядаць за беларускімі выбарамі 15 кастрычніка. Спікер Сейма Яніс Страўмэ заявіў, што ва ўмовах міжнароднай ізаляцыі Беларусі паездку дэпутатаў Андрэя Кляменцьева, Юрыя Сакалоўскага і Аляксандра Голубава на беларускія выбары трэба забараніць. ■

Беларусы сёння – старэючая нацыя

Кірыла ПАЗЬНЯК

1 кастрычніка адзначаўся дзень пажылых людзей. Імі лічацца тыя, каму ад 60 гадоў і болей. А такіх у краіне зараз ажно 1,8 мільёна чалавек.

Гэта амаль што чвэрць насельніцтва. Наогул беларусы – адна з самых старых нацыяў у свеце. Прычым ейнае старэнне будзе працягвацца. У той час, калі ў 1989 годзе на 100 працаздольных асобаў прыпадала 33 чалавекі, то, напрыклад, на сёння ўжо 50 чалавек, а праз прыкладна 7-15 гадоў гэтыя паказчыкі могуць нават зраўняцца. Справа ў тым, што менавіта праз гэты тэрмін на пенсію выйдуць народжаныя ў канцы 40-ых і ў пачатку 50-ых гадоў, калі пасля вайны назіраўся ўздым нараджальнасці.

Тады, калі мы мусім не забывацца саступаць старым месца ў транспарце ці «званіць бацькам», дзяржава павінна плаціць прыстойную пенсію. Але зараз у сярэднім – для паловы пенсіянераў – яна складае каля 30 тысячаў рублёў, мінімальная – менш 17 тысячаў, а самая вялікая – крыху сягае за 46 тысячаў рублёў.

Між іншым, як кажа міністр сацыяльнай абароны насельніцтва Вольга Даргель, павелічэння пенсіяў варта чакаць толькі ў лістападзе. ■

Переговоры по турецкому кредиту продолжаются

Василий ЯКОВЛЕВСКИЙ

В Минск прибыла делегация турецкого «Эксимбанка». Предполагается, что во время предстоящих переговоров с белорусской стороной должен быть окончательно решен вопрос с выделением кредита в 20 миллионов долларов.

Решение о выделении Турцией кредита Беларуси было принято на высшем уровне еще несколько лет назад. Однако на протяжении всего этого времени реализации этого решения мешало то, что турецкая сторона никак не могла получить удовлетворительные бизнес-проекты. Дело сдвинулось с мертвой точки после того, как главе белорусского государства удалось вновь переговорить на тему кредита с турецким президентом во время Стамбульского саммита в прошлом году и последующим в январе рабочим визитом в Анкару вице-премьера Беларуси Урала Латыпова. Будучи сопредседателем белорусско-турецкой комиссии по торгово-экономическому сотрудничеству, У.Латыпов предоставил турецкой стороне ряд проектов белорусских предприятий, которые бы могли претендовать на кредит «Эксимбанка». После изучения проектов и приехала в Минск делегация турецких банкиров, которая может подписать соответствующее соглашение. ■

У «Цэнтральным» – рэканструкцыя

Фота Ул.ШЛАПАКА

Кірыла ПАЗЬНЯК

З 1 кастрычніка сталічны кінатэатр «Цэнтральны» на два гады зачыняецца на капітальны рамонт. Дакладней, на рэтрарэканструкцыю, у выніку якой яму будзе вернуты аўтэнтычны выгляд. Справа ў тым, што камітэт па ахове гісторыка-культурнай спадчыны пры міністэрстве культуры надаў «Цэнтральнаму» статус помніка архітэктуры. Рэканструкцыйны план, распрацаваны «Белпраектам», прадугледжвае пераахдобу фасада і фае кінатэатра на ўзор 1956 года, калі і быў узведзены будынак, дзе разам з жылымі паверхамі размясціўся кінатэатр.

А вось глядзельную залу падчас рэканструкцыі пераробяць на сучасны манер. У прыватнасці, тут павялічаць сцэну, усталююць гукавую сістэму *Dolby stereo* і паставяць тэатральныя крэслы. Праўда, пры гэтым колькасць глядзельных месцаў скароціцца з 400 да 280, бо новыя крэслы шырэйшыя за старыя. Апроч таго, мяркуецца адрамантаваць камунікацыйныя сеткі кінатэатра.

«Цэнтральны» стане пятым пасля «Аўроры», «Масквы», «Міру» і «Кастрычніка» кінатэатрам у Мінску, дзе будзе праведзены больш-менш грунтоўны рамонт. У астатніх (а ўсяго ў сталіцы 19 кінатэатраў) час ад часу ладзіцца адно што касметычныя рамонтныя работы. Дырэктар «Кінавідэапракату» Васіль Коктыш кажа, што з-за адсутнасці належнага фінансавання за прыярытэтныя ў гэтым плане ўважаюцца менавіта тыя кінатэатры, што знаходзяцца ў цэнтральнай частцы горада.

Васіль Коктыш лічыць, што за савецкім часам кінатэатры будаваліся «што палацы», занадта грувасткімі і чамусьці як да «клімату Сочы». У іх прадугледжанае толькі калярыферная ацяпленне. У выніку ў халодную пару людзі на кінасеансах проста мёрзнуць. Напрыклад, нават у прыстойна выглядаючым «Кастрычніку», каб не ацяпляць вуліцу, сцены са шкла трэба змяніць на шклапакеты.

Прывядзенне кінатэатраў у парадак – як абнаўленне тэхнічнага абсталявання, так і паляпшэнне вонкавага выгляду – яшчэ адзін важны фактар (разам з рэпертуарнай палітыкай, зразумела), што ўплывае на кінаглядацкую наведвальнасць. Сёе-тое робіцца – таму нездарма колькасць гледачоў з 1 мільёна чалавек у 1997 годзе падвысілася сёлета больш як удвая. ■

Крычаў і цэмент

Андрэй КУЗЬМІН

Як вядома, Крычаў славуты вырабам будаўнічых матэрыялаў. Шмат іх тут выпрабляюць. І адзін з гігантаў усёй беларускай прамысловасці — Акцыянернае таварыства «Крычаўцэментнашыфер», і завод жалезабетонных вырабаў, і асфальта-бетонны завод... Смела можна сцвярджаць, што вытворчасць будаўнічых матэрыялаў з'яўляецца падмуркам дабрабыту і крыніцай існавання не толькі Крычава, але і ўсяго Крычаўскага рэгіёна.

На жаль, сёння сітуацыя з гэтай, адной з найбольш важных галінаў прамысловасці, пакідае жадаць лепшага. Прадпрыемствы, што так ці інакш звязаныя з будаўнічымі матэрыяламі, не толькі не развіваюцца, але і год ад году дэградуюць. Прыкладам гэтага можа служыць паслядоўнае зніжэнне вырабу крычаўскага шыферу і цэменту — асноўнага прадукту АТ «Крычаўцэментнашыфер». Толькі ў гэтым годзе, у параўнанні з мінулым, было выпушчана на 30,2 % менш шыферу і на 22,7 % — цэменту.

Нездарма падчас наведвання Крычава прэм'ер-міністрам Ярмошыным было прынятае прынцыповае рашэнне па рэарганізацыі разгалінаванага аб'яднання «Крычаўцэментнашыфер» у простым завод.

А што тычыцца канструкцыяў са зборнага жалезабетону, то тут увогуле можна казаць пра катастрофу. Іх выраблена толькі 56,3 % ад мінулагодніх паказчыкаў.

Тэндэнцыя да пагаршэння становішча назіраецца вось ужо 6 гадоў запар. ■

Расійская падтрымка афіцыйнага Мінска

Юрась ХМЯЛЬНІЦКІ

Дзяржаўная дума Расіі адказала згодай на запрашэнне Анатоля Малафеева паназіраць за ходам выбараў у палату прадстаўнікоў. 26 верасня Дзярждума сфармавала дэлегацыю «наглядальнікаў». У яе ўвайшлі Франц Клінцэвіч з фракцыі «Адзінства», Святаслаў Сокал ад КПРФ, Міхаіл Мусатаў і Юрый Мамонаў ад ЛДПР, Валерый Разанскі ад фракцыі «Отечество — Вся Россия», Вячаслаў Ігруноў ад «Яблока», Мікалай Касцерын (Аграпрамысловая дэпутацкая група), Мікалай Сухі з дэпутацкай групы «Народный депутат», Валянціна Іванова і Георгій Ціханаў ад «Регионов России», старшыня камітэта па справах СНД і сувязях з суайчыннікамі Барыс Пастухоў. У склад дэлегацыі, апроч таго, уключаныя тры супрацоўнікі апарата Дзярждумы.

Расія – адна з нямногіх краінаў свету, якая падтрымлівае рэжым Аляксандра Лукашэнкі і прызнала палату прадстаўнікоў пасля антыканстытуцыйнага рэферэндуму 96-га года. Таму не было ніякага сумневу, што Расія падтрымае свайго «саюзніка» ў наджзвычай цяжкі для яго час. ■

Цяжка хворыя дзеці чакаюць дапамогі

Марат ГАРАВЫ

Мінск, 29 верасня. Мінскае гарадское грамадскае аб'яднанне «Дзяцінства — дзецям» звяртаецца да грамадскасці па дапамогу для лячэння цяжка хворых дзяцей.

Гэтая арганізацыя створаная сёлета бацькамі дзяцей, якія пакутуюць на хранічныя захворванні нырак і дзяцей-інвалідаў; 8 жніўня яна была зарэгістраваная Мінгарвыканкамам. Як паведаміла БелаПАН старшыня праўлення аб'яднання Наталля Бадзіловіч, сёння «Дзяцінства — дзецям» аб'ядноўвае 30 сем'яў, у якіх дзеці страцілі ныркі або знаходзяцца на мяжы гэтага. Апрача таго, у аб'яднанне ўваходзяць бацькі некалькіх сляпых дзяцей, а таксама дзяцей з правінцыі, якія шмат гадоў ляжаць у 2-й дзіцячай клінічнай бальніцы Мінска на гемадыялізе (г.зн. падключаныя да апарату «Штучная нырка»). Сем'і, якія ўвайшлі ў аб'яднанне, у асноўным няпоўныя, прычым маці не могуць працаваць, бо занятыя доглядам за хворымі дзецьмі.

Па словах Наталлі Бадзіловіч, шасцёра дзяцей, якія пакутуюць на вострую ныркавую недастатковасць, зараз знаходзяцца ў рэанімацыі ў вельмі цяжкім стане. Для іхняга лячэння неабходны іголкі, кровакатэтары, кроваправодзячыя магістралі і медыкаменты, якіх у айчынных медустановах няма. У сувязі з гэтым аб'яднанне просіць грамадскасць дапамагчы пакутуючым дзецям.

Кантактныя тэлефоны ў Мінску: 213-59-33, 213-52-34; адрас арганізацыі: 220036, г. Мінск, вул. Розы Люксембург, 103. ■

БелаПАН

Адвакат Паганяйла супраць старшыні ЦК Ярмошынай

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Вядомы адвакат і праваабаронца Гары Паганяйла паставіў пад сумніў правамоцнасць Цэнтральнай камісіі па выбарах, якую з 1996 года ўзначальвае Лідзія Ярмошына. Спадар Паганяйла ўпэўнены, што Лідзія Ярмошына займае пасаду старшыні незаконна, паколькі, прызначаючы яе на гэтую пасаду, Аляксандр Лукашэнка ў снежні 1996 парушыў Канстытуцыю. (Гаворка нават не пра асноўны закон ўзору 1994 года, адданасць якому захоўвае апазіцыя, а пра канстытуцыю з папраўкамі, прынятымі на рэферэндуме). Вядомы адвакат сцвярджае, што Лукашэнка папярэдне не ўзгадніў кандыдатуру Ярмошынай з саветам рэспублікі лукашэнкаўскага парламента, як таго патрабавала ягоная канстытуцыя. (Відаць, сам не паспеў яшчэ прачытаць). Паводле адваката, былі парушаныя і іншыя правілы фармавання і дзейнасці Цэнтральнай камісіі па выбарах. У прыватнасці, адзін з яе сябраў Пётр Міклашэвіч не сышоў з камісіі, калі быў прызначаны суддзём Вярхоўнага суда, што трэба было зрабіць паводле закона.

Якой будзе рэакцыя на «вынаходніцтва» адваката? Вярхоўны суд, якому Гары Паганяйла прапанаваў ініцыяваць праверку паўнамоцтваў Цэнтральнай камісіі ў Канстытуцыйным судзе, просьбу адваката не задаволіў. Канстытуцыйны суд таксама маўчыць. Начальства на самым версе кажа, што Паганяйла проста помсціць Ярмошынай за тое, што яго не зарэгістравалі кандыдатам у дэпутаты. Сам адвакат упэўнены, што праблема існуе, але вырашаць яе ўлады не збіраюцца, паколькі тады прыйдзецца спыняць усю перадвыбарчую кампанію і пачынаць выбары нанова. А ўладам гэта не па сілах. Аднак Гары Паганяйла не лічыць магчымым саступіць і забыць пра «праблему Ярмошынай», нават улічваючы бесперспектыўнасць сённяшніх атак на яе. «Наперадзе прэзідэнцкія выбары, няўжо мы дазволім праводзіць іх гэтай жа неправамоцнай камісіі? Гэтага нельга дазволіць», – заяўляе Гары Паганяйла. ■

Беларускія габрэі справодзілі «антысеміцкі» год

Мар'ян КАРЫМОНТ

У ноч з 29 на 30 верасня габрэі ўсяго свету адзначылі надыход Новага года, 5761-ага па ліку паводле іудаісцкага календара. Па традыцыі свята суправаджаецца адмысловымі рытуаламі.

І не толькі звычайнымі малітвамі ў сінагогах, якія, напрыклад, у Мінску месцяцца на вуліцах Даўмана і Крапоткіна. У нядзелю тут можна было чуць, як урачыста трубілі ў баранавыя рогі. А напярэдадні, у суботу, у габрэяў прынята есці яблыкі з мёдам, прамаўляючы такія словы: «Няхай будзе воля твая, Божа, даць нам добрага і салодкага года». А таксама выпраўляцца на сажалкі і рэчкі, дзе яны выварочваюць і вытрасаюць у ваду кішэні. Гэтак выглядае сімвалічны акт пазбаўлення грахоў – тыя нібыта асядаюць на дно. Справа ў тым, што з суботы ў габрэяў настаюць 10 дзён пакаяння, калі яны мусяць каяцца ў грахах як перад Богам, гэтак і адзін перад адным, бо, як лічыцца, без чалавечага прабачэння не даруе і Бог.

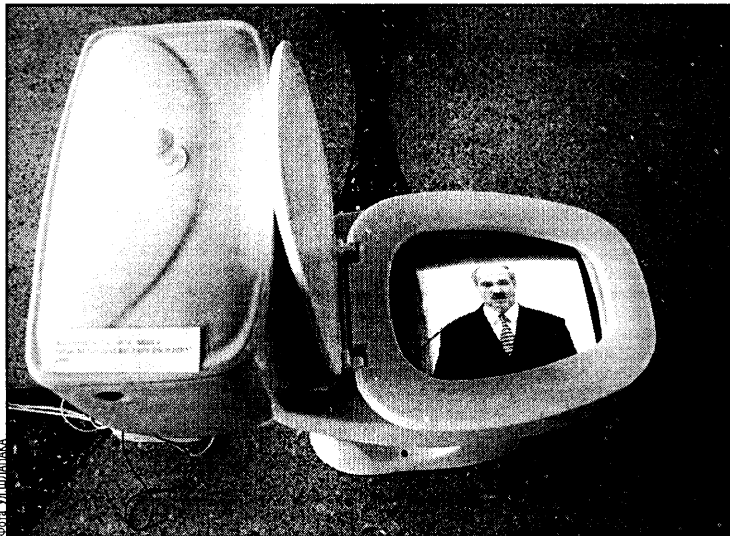
Гэтымі выхаднымі Новы год святкавалі 28 тысячаў беларускіх габрэяў. Менавіта столькі іх паводле дадзеных летасняга перапісу насельніцтва. Дарэчы, па перапісе 1989 года габрэяў у Беларусі было ў некалькі разоў болей. Гэта вынік, як кажа прэзідэнт Сусветнага згуртавання беларускіх габрэяў Якаў Гутман, іхняга «галасавання нагамі», то бок, масавай эміграцыі.

На ягоную думку, асабліва «мінулы – ад верасня да верасня – год быў не самым лепшым для беларускіх габрэяў. Узмацніўся антысемітызм, у тым ліку дзяржаўны. Улады не ўжываюць аніякіх захадаў супраць праяваў антысемітызму і такім чынам салідарызуюцца з тымі, хто распальвае нацыянальную варажнечу і сее «зубы дракона». Дастаткова ўзгадаць судовы працэс з апраўдальным вердыктам па антысеміцкай кнізе «Па законах вайны» і шматлікія выпадкі абмалёўвання дзвярэй кватэраў, дзе жывуць габрэі, зоркамі Давіда (пра ўсё гэта сёлета НАША СВАБОДА пісала). ■

Новыя ідэі «Новых імёнаў»

Алена ЛАБАНАВА

З 14 верасня па 1 кастрычніка ў Рэспубліканскай мастацкай галерэі Беларускага саюза мастакоў, а прасцей кажучы, у мінскім Палацы мастацтва прайшла II Рэспубліканская выстава маладых мастакоў «Новыя імёны».

Фота Ул. ШЛАПАКА

Першая падобная выстава праводзілася ў 1998 годзе і мела назву «Час. Прастора. Асоба». Сёлетняя, у якой бралі ўдзел маладыя мастакі ва ўзросце да 35 гадоў з усёй краіны, выдалася больш буйной. Экспазіцыя месцілася на двух паверхах і зьмяшчала ўсе жанры і плыні традыцыйнага і сучаснага мастацтва.

Паглядзець было на што: мастацкая фантазія буяла. Найбольшую цікавасць наведвальнікаў выставы прыцягваў унітаз з убудаваным у яго і ўвесь час працуючым тэлевізарам. Бабулькі-ахоўніцы пераважна бавілі час менавіта каля яго. Звычайна былі ўключаныя расійскія каналы, але пры жаданні можна было перашчоўкнуцца і на адзіны наш. Напрыклад, пабачыць і паслухаць, як вяшчае з «тэлеўнітаза» той, хто болей за ўсіх беларусаў з'яўляецца на экране БТ.

28 верасня былі падведзеныя вынікі конкурсу, што праходзіў у межах выставы. Журы назвала пераможцаў у 8 намінацыях: жывапіс, скульптура, кераміка, габелены і роспіс па тканіне, авангарднае мастацтва, канцэптуальнае мастацтва, а таксама самы юны ўдзельнік. Кожны з іх атрымаў дыплом і фарбы ад кампаніі *Schwarzkopf & Henkel*. Гран-пры — каляровы тэлевізар – урачана Андрэю Басалыгу, перавагу якому журы аддало аднагалосна. Пры гэтым яно асабліва падкрэсліла, што такі выбар быў зроблены зусім не таму, што малады мастак — сын вядомага беларускага графіка, а да ўсяго намесніка старшыні Саюза мастакоў і члена журы Уладзіміра Басалыгі..

Сваіх пераможцаў па ўсіх намінацыях вызначыў і Фонд па падтрымцы культуры і мастацтва. Але пры гэтым сумы грашовых прэміяў вельмі мізэрныя, а таму нават не абнародаваліся (на ўсіх выдаткавана ўсяго каля 800 долараў). Дапамагло грашыма, вызначыўшы 3 лепшыя ад сябе, прадстаўніцтва ААН у Беларусі. А аўтарам 12 работ было прапанавана ўзяць удзел у стварэнні календара на наступны год.

Самай прыемнай навіной стала выдзяленне Фондам па падтрымцы культуры і мастацтва грашовага гранта на выданне каталога работ маладых мастакоў, а самым вялікім расчараваннем – тое, што чакаць паабяцанага давядзецца год, а то і больш. Але, як аказалася, на гэтыя грошы асабліва ніхто і не разлічваў. Так, прагучала ініцыятыва зрабіць усё сваімі сіламі і сродкамі: па-першае, скінуцца па 10-15 долараў, па-другое, скарыстацца на гэтую справу сяброўскія ўнёскі ў Суполку маладых мастакоў.

Рэкламавацца і выстаўляцца для маладых мастакоў вельмі важна. Для дзяржавы таксама – інакш таленты будуць рабіць гэта за мяжой. На жаль, такая тэндэнцыя да гэтага ёсць. ■

«Каменданцкі час» дзейнічае

Зміцер БУЛАЙ

Па ўсёй Беларусі працягваюцца затрыманні грамадзянаў, якія заклікаюць не ісці на выбары-2000. На гэты раз «адзначыліся» жодзінскія міліцыянты, якія 27 верасня затрымалі з налепкамі «Байкот-2000» 17-гадовага сябра мясцовай моладзёжнай суполкі ТБМ-БЗМ «Ліцьвіны».

Паўла Красоўскага нарад міліцыі затрымаў, так сказаць, ля «роднага» дома. У 22.40 непаўналетнім знаходзіцца на вуліцах Жодзіна нельга, у мэтах барацьбы з падлеткавай злачыннасцю быў уведзены гэтак званы «каменданцкі час». А Павел тым часам, не маючы ніякіх падазрэнняў, разам з іншымі падлеткамі спяваў на лаўцы песні пад гітару.

Міліцыянты нечакана вынырнулі з цемры, усе падлеткі былі пастаўленыя тварам да сцяны і абшуканыя. Падчас вобыску ў Паўла знайшлі налепкі «Байкот-2000», «Абаронім наш край». Астатніх падлеткаў адразу ж адпусцілі. Павел Красоўскі трапіў у пастарунак прыкладна праз гадзіну. Гэты час з ім праводзілі псіхалагічную «апрацоўку» непадалёку ад месца затрымання. Яго прымушалі даць паказанні, быццам бы ён атрымліваў ад старшыні мясцовай суполкі ТБМ сп.А.Лапіцкага грошы за распаўсюджванне па горадзе.

Толькі калі пераваліла за гадзіну ночы, 17-гадовага хлопца ягоныя бацькі забралі з пастарунка дадому. ■

Ездзіць у Вялікабрытанію стане прасцей

Аляксандра УСЦІНОВІЧ

Амбасада Вялікабрытаніі абвясціла пра змяненне візавай палітыкі ў дачыненні да замежных грамадзянаў, якія пажадаюць наведаць Злучанае Каралеўства. У той час, як увесь свет ускладняе парадак уезду для жыхароў Усходняй Еўропы, англічане яго спрашчаюць.

Новы парадак пачаў дзейнічаць з 2 кастрычніка. Асноўных змяненняў два. Першае — калі да гэтай пары брытанская амбасада выдавала грамадзянам менавіта візы, маючы на ўвазе, што не пярэчыць супраць уезду, а само дазваленне выдаваў супрацоўнік эміграцыйнай службы ў брытанскім аэрапорце або на вакзале, то цяпер віза, выдадзеная вам у амбасадзе, аўтаматычна дае дазвол быць допушчаным у краіну.

І другое істотнае змяненне. Вы маеце магчымасць пакідаць Вялікабрытанію і вяртацца назад столькі разоў, колькі вам спатрэбіцца на працягу ўсяго тэрміну існавання візы. Стандартны час дзеяння візы – шэсць месяцаў. Кошт новай візы пры гэтым застаўся нязменным – 50 долараў, або 52 тысячы 800 беларускіх рублёў.

У консульстве Вялікабрытаніі ў Беларусі нам паведамілі, што не зменіцца і тэрмін афармлення дакументаў. Ён складае дзень-два, калі ўсе патрабуемыя дакументы знаходзяцца ў парадку. І яшчэ адно: замест старой увялі новую форму анкетаў, якія неабходна запоўніць кожнаму, хто мае намер наведаць Вялікабрытанію. ■

Бяззубыя прафсаюзы выцерпяць усё

Рыгор БУЯН

Напярэдадні з'езда, запланаванага на 10-11 кастрычніка, Федэрацыя прафсаюзаў (ФПБ) аказалася ў цэнтры чарговага скандалу. Мінулым тыднем, 27-28 верасня, падатковая інспекцыя «не без ведама адміністрацыі прэзідэнта», як лічыць старшыня ФПБ Уладзімір Ганчарык, блакіравала разліковыя рахункі ФПБ, што па сутнасці азначае параліч Савета Федэрацыі. У заяве для СМІ У.Ганчарык называе падобныя дзеянні ўладаў «заранёй спланаванай правакацыяй, спробай напярэдадні з'езда ФПБ дыскрэдытаваць буйнейшае прафсаюзнае аб'яднанне і яго кіраўніцтва». «Пратэстуючы супраць падобнага кшталту дзеянняў, якія з'яўляюцца чарговым звяном у нагнятаемай антыпрафсаюзнай кампаніі, патрабуем неадкладна пакласці канец праяўленням самавольства і беззаконня ў адносінах да ФПБ», — гаворыцца ў заяве старшыні Федэрацыі. Гэта ўжо другая спроба за апошнія паўтара месяца паралізаваць дзейнасць ФПБ эканамічнымі сродкамі – у жніўні падатковыя службы ўжо «арыштоўвалі» рахунак кіраўніцтва справаў ФПБ...

Гэтыя скандалы з серыі так званага «процістаяння» ўлады і прафсаюзаў пачынаюць пакрысе прыядацца. Бо па сутнасці ніякага процістаяння няма: улада беспярэшкодна і адкрыта душыць ФПБ. Пачынаючы з 27 красавіка, калі пад кіраўніцтвам Міхаіла Мясніковіча на сталічным сходзе дырэктарскага корпуса да прафсаюзнага актыву правалілася спроба раскалоць прафсаюзы, урад не спыняў мэтанакіраванай палітыкі на прыцісненне ФПБ. Напачатку самым нахабным чынам была зроблена спроба замяніць дзеючага старшыню прафсаюза АПК Аляксандра Ярашука былым міністрам сельскай гаспадаркі. Няўдала. Праваліліся спробы замяніць няўгодных лідэраў АСМ Аляксандра Бухвостава ды РЭПа Генадзя Фядыніча. Ізноў правал. У жніўні «арыштавалі» рахунак кіраўніцтва справаў ФПБ, цяпер – чарговы «наезд». За пяць месяцаў бесперапыннага ціску ФПБ і пальцам не паварушыла, каб абараніць самую сябе. Пасля кожнага «наезду» склікалі прэс-канферэнцыі ды скардзіліся журналістам на парушэнне правоў. А толку? Хапіла, праўда, яшчэ смеласці паскардзіцца ў Міжнародную арганізацыю працы (МАП) на парушэнне прафсаюзных правоў. Дэлегацыя Міжнароднай канфедэрацыі прафсаюзаў падчас ліпеньскага візіту ў Мінск прыгразіла ўраду верагоднасцю эканамічных санкцыяў; пасля выбараў, магчыма, прыедзе на Беларусь і дэлегацыя МАП, якую ўрад адмовіўся прыняць у верасні. Ну і што: праблемаў не паменела і не паменее. Міжнародныя структуры ды прафсаюзны рух мог бы дапамагчы ў барацьбе беларускіх прафсаюзаў за свае правы, але ніхто ніколі рашаць прафсаюзныя праблемы замест саміх прафсаюзаў не будзе.

Па вялікім рахунку, «процістаянне» ўладаў з прафсаюзамі нагадвае крылоўскую байку «Слон і Моська». У нашым выпадку відавочна, хто ў якой ролі выступае. Часам, услед за кіраўнікамі рэспублікі, воляй-няволяй задаешся пытаннем: а ці патрэбныя – сапраўды – *такія* прафсаюзы? Калі не могуць абараніць нават самі сябе, то каго яны ўвогуле могуць абараніць?

З другога боку, абсалютна незразумела, чаму ўлады так нервова ўспрымаюць «незгаворлівасць» афіцыйных прафсаюзаў? ФПБ на чале з цяперашнім кіраўніцтвам церпіць усё: і «наезды», і абразы, і непрыхаваную хлусню, толькі час ад часу асмельваючыся агрызнуцца. Дый то неяк вяла і неахвотна. Але далей гэтага справа не ідзе. Дзе, у якой краіне які прафсаюз мае такое рахманае і бязвольнае кіраўніцтва? Знайсці больш падобнае можа і не ўдасца. ■

Коллектив редакции НАШАЙ СВАБОДЫ выражает соболезнования В.РОЖКОВУ в связи с постигшим его горем — смертью отца

Югаслаўская апазіцыя выйшла на вуліцы

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

Як паведамляе агенцтва *Associated Press*, у пятніцу ўвечары каля 4.000 шахцёраў на буйнейшым у Югаславіі рудніку Калубара склалі свае інструменты і наладзілі страйк. У нядзелю да іх далучыліся, паводле агенцтва *Beta*, каля 1.000 шахцёраў з Кашталяца.

Таксама ў нядзелю сербская паліцыя ачапіла месца правядзення страйку ў Калубары і спрабавала прымусіць шахцёраў разысціся. Справа ў тым, што калі страйк на Калубары працягнецца хаця б тыдзень, то ў Югаславіі пачнецца энергетычны крызіс, і ўся краіна можа пагрузіцца ў цемру. Тым не менш, учора паліцыя дазволіла некалькім тысячам чалавек прайсці праз паліцэйскія шэрагі і далучыцца да ўдзельнікаў страйку.

Страйк на Калубары вельмі важны для апазіцыі яшчэ і таму, што раён Лазарэвац, дзе знаходзіцца шахта, заўсёды быў аплотам Сацыялістычнай партыі Сербіі Слабадана Мілошавіча. Калі цяпер страйкі ідуць нават там, то гэта яшчэ раз сведчыць, што стан у краіне надзвычай пагоршыўся.

У прамысловым горадзе Чачак (150 км на поўдзень ад Бялграда), дзе жыве каля 80.000 чалавек, не менш за 10.000 жыхароў бяруць удзел у беспрапыннай акцыі пратэсту – на галоўнай плошчы горада яны мітынгуюць ужо больш за тыдзень, як удзень, так і ўначы.

У самім Бялградзе ўдзельнікам акцыі ўдалося перакрыць адзін з найважнейшых мастоў у горадзе – Бранкаў мост. Кіроўцы таксі машынамі перакрываюць дарогі і беспрапынна сігналяць.

Мілан Проціч, апазіцыйны палітык і кандыдат на пасаду мэра Бялграда, заявіў: «Яны не захацелі лічыць нашы бюлетэні, таму цяпер ім даводзіцца лічыць нас на вуліцах».

Восем мясцовых радыёстанцыяў у Сербіі, якія знаходзіліся пад кантролем сацыялістаў, паведамілі, што больш не будуць перадаваць у эфір афіцыйных праграмаў. Іхнія кіраўнікі заявілі, што цяпер станцыі будуць даносіць аб'ектыўную інфармацыю.

Улады Югаславіі папярэдзілі студэнтаў, што любы ўдзел у акцыях непадпарадкавання «незаконны» і будзе карацца.

Лідэры апазіцыі заклікаюць народ не паддавацца на правакацыі і правесці ўсе акцыі мірна. «Ніводная кропля крыві не мусіць праліцца», — заявіў Вук Драшкавіч, адзін з прадстаўнікоў апазіцыі. Калі С.Мілошавіч вырашыць прымяніць сілу для разгону маніфестантаў, то сотні тысяч грамадзянаў Сербіі пойдуць маршам на Бялград, заявіў ён.

На Слабадана Мілошавіча аказваецца ўсё больш ціск з боку замежных дзяржаваў. Кіраўніцтва Францыі, Германіі, Вялікабрытаніі, ЗША і іншых краінаў заклікалі яго добраахвотна пайсці з пасады, якую той займаў ужо 13 гадоў. Прэзідэнт суседняй Румыніі Эміль Канстанцінеску звярнуўся да С.Мілошавіча з заклікам прызнаць паразу, а таксама павіншаваў В.Каштуніцу з ягонай «гістарычнай перамогай». Нават Уладзімір Пуцін, прэзідэнт ледзьве не адзінай краіны-саюзніцы Югаславіі, прызнаў перамогу В.Каштуніцы, але заявіў, што «выбары ў Югаславіі – гэта ўнутраная справа краіны».

Слабадан Мілошавіч адхіліў прапанову Расіі аб пасярэдніцтве ў вырашэнні ўнутрыпалітычнага канфлікту. Ён у катэгарычнай форме адмовіўся прыняць расійскага міністра замежных справаў Ігара Іванова і заявіў, што **«югаславы самі вырашаць свой лёс».**

1 кастрычніка адбылася сустрэча сына Слабадана Мілошавіча, Марка, з прадстаўнікамі апазіцыі. На ёй было заяўлена, што Мілошавіч-старэйшы не збіраецца здаваця і пакідаць сваю пасаду. Прамова Марка Мілошавіча, якога суправаджалі тры целаахоўнікі, доўжылася 10 хвілінаў і была дастаткова агрэсіўнай.

Тым часам брытанская газета *Guardian* паведаміла, што С.Мілошавіч шукае для сябе і сваёй сям'і палітычнага прытулку. Напрыклад, у Расіі. «Слабадан Мілошавіч і ягоная сям'я шукаюць кантактаў з Расіяй і збіраюцца перабрацца туды. Гэта можа быць адным з шляхоў выйсця. А таксія шляхі С.Мілошавіч шукае», – сцвярджае адзін брусельскі чыноўнік, які пажадаў застацца неназваным, у інтэрв'ю *Guardian*. Згодна з інфармацыяй газеты, сям'я Слабадана Мілошавіча ўжо знаходзіцца ў Расіі, дзе працуе Надзвычайным і Паўнамоцным амбасадарам Югаславіі ягоны брат Барыслаў.

У нядзелю ў Югаславіі пачалі друкаваць выбарчыя бюлетэні да другога тура прэзідэнцкіх выбараў, прызначанага на 8 кастрычніка. У спісе – два імя: Слабадана Мілошавіча і Ваіслава Каштуніцы. Мяркуецца, што будзе надрукавана 7.861.421 бюлетэняў – па агульнай колькасці выбаршчыкаў. Але яшчэ за некалькі дзён да таго В.Каштуніца адмовіўся ўдзельнічаць у другім туры – ён лічыць, што ўжо перамог. ■

Представитель ООН разрушает эмбарго

Василий ЯКОВЛЕВСКИЙ

В мире существуют государства, в отношении которых, по разным причинам, Организация Объединенных Наций наложила эмбарго. Одним из таких государств является Турецкая Республика Северного Кипра (ТРСК). Однако, в последнее время различные структуры ООН пытаются найти пути, которые бы позволили снятию эмбарго, из-за которого, как правило, страдают простые люди.

Недавно в ее столице г.Лефкоше (Никосия) по итогам прошедшего международного семинара, в котором приняли участие представители 22 стран мира, состоялась пресс-конференция. Выступивший на ней почетный президент Азиатской федерации клубов и ассоциаций ЮНЕСКО Рама Гунасингам заявил, что на семинаре обсуждались вопросы работы средств массовой информации. Это мероприятие помогло наладить сотрудничество структуры ООН с Северным Кипром. Как сообщила Служба общественной информации ТРСК, представитель ООН Р.Гунасингам, возглавляющий также и Международный центр по борьбе с употреблением наркотиков в школах, отметил, что прошедший столь представительный форум «разрушил эмбарго, наложенное на Турецкую Республику Северного Кипра». Это создало основу для успешной реализации другого намечающегося форума под названием «Роль практикующих специалистов в области средств массовой информации в здоровом спортивном воспитании без наркотиков в школах и организациях», который будет организован Международным центром по борьбе с употреблением наркотиков в школах в сотрудничестве с Турецкой ассоциацией спортивных обозревателей Кипра и Турецким Советом по прессе Кипра с 4 по 5-е мая 2001 года в Турецкой Республике Северный Кипр в связи с Днем свободы прессы ООН - ЮНЕСКО.

Рама Гунасингам подчеркнул, что эта тема является социальным вопросом и будет полностью поддержана средствами массовой информации. В мероприятии, которое пройдет в тесном сотрудничестве с программой ООН по контролю над наркотиками, ЮНЕСКО, ВОЗ и другими международными неправительственными организациями, примут участие 500 делегатов со 100 стран мира для того, чтобы обсудить эту важную международную инициативу. Среди делегатов будут и представители Республики Беларусь. ■

ІНТЭРФАКС

Каждый третий китаец – горожанин

Численность городского населения Китая составляет около 400 млн. человек. Эти данные содержатся в результатах статистического исследования, опубликованного в Китае. Таким образом в 668 крупных и 19 тысячах мелких городов проживают 30,9 % всего населения Китая, насчитывающего 1,2 млрд. человек. Однако уровень урбанизации страны ниже аналогичного среднего показателя для всего мира, который составляет 42%. За последние 20 лет темпы урбанизации страны ежегодно увеличивались на 0,63% в год, что в два раза выше, чем в среднем в мире, говорится в исследовании. К 2010 году Китай планирует увеличить уровень урбанизации в стране до 40%. ■

В Голландии легализуется проституция

Голландия станет первой в мире страной, где будет легализована проституция. С воскресенья вступает в силу закон, в соответствии с которым публичные дома рассматриваются отныне как обычные коммерческие предприятия, подчиняющиеся общепринятым правилам в области налогообложения, охраны труда и санитарных норм. Запрещается также противодействовать их открытию из соображений «соблюдения морали».

Сторонники этого решения считают, что поскольку, как показывает опыт многих стран, борьба с проституцией бесперспективна, то нужно постараться улучшить условия работы тех, кто занимается ею добровольно. Одновременно власти намерены усилить борьбу с принудительной проституцией и сексуальной эксплуатацией малолетних. Так, с 1 октября срок тюремного заключения за принуждение к проституции увеличивается с одного года до шести лет. Отныне будут также подвергаться судебному преследованию те, кто прибегает к «сексуальным услугам» несовершеннолетних. Новый закон может в первую очередь коснуться обосновавшихся в Голландии многочисленных «жриц любви» из других стран, прежде всего из Восточной Европы. По данным полиции, примерно половина проституток прибыла из государств, не входящих в Европейский Союз, и большинство из них не имеет разрешения на трудовую деятельность.

Зло «золотого треугольника»

Виктор ВИКТОРОВ

Недавняя показательная акция в столице Таиланда Бангкоке, как и ожидалось, привлекла толпы зрителей. На одной из городских площадей под усиленной охраной полиции подготовлено место для костра. Внушительная кипа свертков из пластика обильно полита бензином. Вспыхивает пламя, распространяется тяжелый, дурманящий смрад. Так уничтожается очередная партия наркотиков, несколько сот килограммов опиума-сырца и героина. На черном рынке этот товар мог бы принести наркодельцам десятки, а то и сотни миллионов долларов. Впрочем, как борцы с наркобизнесом, так и его организаторы прекрасно понимают, что в очередном костре оказалась лишь малая часть смертоносного зелья.

Центр его производства, причем крупнейший на планете, расположен недалеко от места описываемых событий, на стыке границ Таиланда, Лаоса и Мьянмы (бывшей Бирмы). Этот малонаселенный, гористый, покрытый труднопроходимыми тропическими лесами район Юго-Восточной Азии называют «золотым треугольником». Плодородные горные луга уже давно превращены в плантации для опиумного мака. Собираемый урожай перерабатывается в опиум-сырец, а затем в героин. Более двух третей всех наркотиков героиновой группы на мировой рынок поступает именно из района «золотого треугольника».

Наркобизнес в «золотом треугольнике» четко организован, у него отлаженная иерархия главарей. Один из наиболее могущественных – Кхун Са, прозванный «генералом джунглей». Его биография обросла легендами и недомолвками. Говорят, что его отцом был богатый китаец, женившийся на шанхайской принцессе. В юности Кхун Са стал «сыном полка» одной из частей армии Чан Кайши, воевавшей на территории южного Китая и Бирмы. После победы коммунистов в Китае Кхун Са всерьез занялся наркобизнесом и вскоре вошел в десятку крупнейших торговцев опиумом. Его называют также «принцем белой смерти». Под контролем Кхун Са в «золотом треугольнике» вырабатывается героин 98% чистоты, так называемый «белый китаец».

Для этих людей выращивание опиумного мака – практически единственный источник существования. Для Кхун Са их труд – источник доходов в сотни миллионов долларов. Собственная армия «генерала джунглей», насчитывающая несколько тысяч человек, уже давно и вполне успешно противостоит регулярным войскам Мьянмы, время от времени проводящим профилактические операции в районе «золотого треугольника». Впрочем, военная хунта, стоящая у власти в Мьянме, судя по всему, смотрит на процветающий под боком наркобизнес и его главаря сквозь пальцы. Поговаривают, что небескорыстно. Во всяком случае, генералы из правительства в столице Мьянмы Янгоне до сих пор не пресекли преступную деятельность «генерала джунглей», хотя и получают специально на эти цели финансовую помощь от международных организаций.

А вот в ряде ближайших к «золотому треугольнику» стран – Малайзии, Индонезии, Таиланде, Китае против наркобизнеса приняты суровые законы. За продажу или провоз всего нескольких граммов зелья грозит смертная казнь. Однако в сети полиции и спецслужб чаще всего попадают лишь мелкие розничные торговцы или курьеры. Крупные наркобароны остаются недосягаемыми, а масштабы преступного промысла, несмотря на все контрмеры, продолжают нарастать. Секрет такого тревожного парадокса достаточно прозрачен – колоссальная прибыль, которую приносит контрабанда «белой смерти». Ежегодный торговый оборот наркотиков, проникающих на мировой черный рынок из стран Юго-Восточной Азии, оценивается астрономической суммой – более чем в пятьсот миллиардов долларов. ■

Что делал Долгалев в Тирасполе?

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ

Почти не замеченным остался визит в Приднестровский анклав, который совершил в сентябре губернатор Брестской области Василий Долгалев. До сих пор, никто из государственных особ такого ранга в стане сепаратистов замечен не был.

Как известно, десять лет назад в Молдове произошел кровавый конфликт, результатом которого стало провозглашение так называемой Приднестровской Молдавской Республики (ПМР), которую до сих пор официально никто не признает. В различных средствах массовой информации не раз упоминались биографии лидеров сепаратистов Приднестровья, которые выступили против румынизации и планов объединения Молдовы с Румынией. Утверждают, что к созданию ПМР приложил руку тогдашний спикер ВС СССР Анатолий Лукьянов. Стоит напомнить, что самопровозглашенный президент Игорь Смирнов накануне событий 10-летней давности появился в Тирасполе, приехав из Камчатки, а его некоторые сподвижники некогда составляли костяк рижского ОМОНа, других структур бывшего СССР и, видимо, поэтому до сих пор скрываются под псевдонимами. Теперь они руководят (владеют) довольно внушительным промышленным комплексом, оставшемся на другом от Кишинева берегу Днестра. Многие его предприятия — остатки бывшей советской оборонки.

Политика Минска в отношении приднестровской проблемы воспринималась в последние годы двусмысленной. С одной стороны, признавалась территориальная целостность Республики Молдова — члена СНГ. А с другой — устанавливались и развивались всесторонние контакты с приднестровскими сепаратистами. Заметной активностью отличались славяноборцы, сторонники возрождения СССР и другие. Причем не только на неправительственном уровне. В частности, это признавал и экс-министр иностранных дел Беларуси Иван Антонович, который полагал, «что этого делать не надо было бы...». Однако дружба крепла настолько, что «президент» И. Смирнов предпочитал отдыхать в отпуске именно в Беларуси. До сих пор никто так и не опроверг информацию, которой в свое время поделился министр внутренних дел Молдовы генерал Катан о том, что в Беларуси печатаются дензнаки «суворовки», которые имеют хождение в ПМР. Да и о промышленной продукции с левобережья, которая появляется на различных рынках через Беларусь. Напомним, что в основном это продукция двойного или прямого оборонного назначения. Апофеозом крепкой дружбы стало заявление И.Смирнова о том, что ПМР готово присоединиться к белорусско-российскому союзу.

В связи с почти секретным (разве что от своего народа) вояжем в столицу ПМР г. Тирасполь губернатора В. Долгалева, известного всем своей неуемной и не всегда компетентной энергией на своих предыдущих должностях, обращает на себя внимание ряд обстоятельств. Его визит состоялся после несостоявшейся в Одессе встречи премьеров Беларуси, Молдовы и Украины. Последняя является одним из стран-гарантов урегулирования приднестровского конфликта. Проблемы транзита молдавской сельхозпродукции (а может и не только ее) через территорию Украины в Беларусь до сих пор не урегулированы. Брестский губернатор демонстративно приезжал в дни празднования 10-летия существования ПМР. Белорусские власти насчет своих отношений с сепаратистами из Тирасполя нехотя подчеркивают, что связи существуют только на уровне субъектов хозяйствования. Впрочем, такое же заявляется и по поводу других, абхазских сепаратистов. Видимо, бывший специалист по сбыту из предприятия оборонки «Диапроектор» (г. Рогачев), откуда В. Долгалев начал свою пеструю политическую карьеру, решил напрямую восстановить и наладить связи. Понятно, что решил не сам. Правда, остается непонятным, насколько многовекторность такого рода политики официального Минска соответствует, к примеру, планам миссии Е.Примакова, которому В.Путин поручил урегулировать конфликт между Кишиневом и Тирасполем. Вместо ясности целей визита В.Долгалева государственные СМИ Беларуси как бы вдруг решили уделить внимание какому-то американскому плану по слиянию Молдовы с Румынией, а Приднестровского анклава с Украиной. Создается впечатление, что своими демонстративными и сомнительного свойства отношениями с сепаратистами белорусские власти берут на себя роль «злого следователя» для Кишинева в паре с «добрым» миротворцем Е.Примаковым. Неблагодарная роль, которая еще может аукнуться Беларуси. ■

АРЫЕНЦІР

Новы «вектар» Беларусі

Зміцер БУЛАЙ

З 1 кастрычніка 2000 года Беларусь нарэшце ўзяла курс на 100 «баксаў». Гэта значыць, што за год да кастрычніка 2001 года сярэдні заробак па краіне павінен дасягнуць у эквіваленце 100 долараў ЗША. Першым рэальным крокам у гэтым напрамку стала павелічэнне мінімальнага заробку на 25 %, які складзе ў бліжэйшым часе прыкладна 3.250 дэнамінаваных беларускіх рублёў, а гэта па адзіным валютным курсе крыху больш за 3 долары ЗША.

На памяці стаіць прыклад ліпеня 1994-га, калі ўрад Кебіча амаль не дасягнуў аналагічнай «магічнай» лічбы. Чаго не зробіш, каб стаць прэзідэнтам! Таму не выключана, што і цяперашні кіраўнік выканае свае абяцанні, упершыню за доўгія 7 гадоў. Калі ж бярэш падобнае «інтэрв'ю» ў вяскоўцаў, то бальшыня з іх проста пацiскаюць плячыма: яны не ведаюць, што такое 100 долараў, бо такіх «вялікіх» грошай у руках ніколі не трымалі. ■

РЭХА

Садочак па-за рэжымам

Зміцер ВАЙЦЭХОВІЧ

У нумары НАШАЙ СВАБОДЫ за 26 верасня быў змешчаны матэрыял «Беларускі садок у часы рэжыму». Ён выклікаў пэўную нязгоду з боку бацькоў, якія ўтваралі дзіцячую «беларускую» групу пры садку № 314. У гэтай публікацыі яны дзеляцца сваімі меркаваннямі.

Звярнуць увагу чытача на тэму беларускага садочка нас заахвочваюць дзве прычыны. Найперш мы хацелі б выправіць некалькі недакладнасцяў, што закраліся ў папярэдні артыкул пра садок, а падругое – сказаць колькі словаў пра нашую дзейнасць і планы.

Канцэптуальнае пытанне – гаворка **не ідзе** пра беларускі садок як з'яву **адміністрацыйную**, пакуль гэта толькі адна група ў межах звычайнага, хоць можа і лепшага ў раёне, садочка. Але калі мы кажам пра «беларускі садок», маецца на ўвазе з'ява **культурная**, і мы можам сцвярджаць, што зараз у Мінску сярод фармальных беларускіх садкоў і групаў нашая ініцыятыва вылучаецца сваім сапраўды беларускім духам, нацыянальным дзіцячым асяродкам, дзе нават дзеткі з рускамоўных сем'яў імкліва набіраюць беларушчыны.

Хочам таксама звярнуць увагу чытачоў на той факт (што можа і не спадабаецца нашаму спалітызаванаму беларускаму асяродку), што нейкіх рэальных перашкодаў з боку дзяржаўных структураў мы пакуль не адчувалі, болыш таго, на ўзроўні паасобных чыноўнікаў можна сустрэць і спачуванне нашае справе. Дарэчы будзе адзначыць, што насуперак змешчанаму ў папярэднім артыкуле сцвярджэнню, у большасці хадзіў па розных інстанцыях сябра Гарадскога бацькоўскага камітэта Ігар Хляба. Гэтаксама і сама справа арганізацыі групы была праведзеная супольнымі намаганнямі бацькоў, якія пазней склалі аснову ўтворанага на базе групы Цэнтра дашкольнага развіцця «Дундыш».

І яшчэ пра арганізацыю садочка. Наш досвед паказаў, што няма прынцыповых перашкодаў у рэалізацыі такога кшталту планаў, няма чаго і ківаць толькі на рэжым. Які раз можна пераканацца, што большая бяда ў нас саміх, якія найперш дапусцілі да ўлады гэты самы рэжым, а пазней пачалі агулам спісваць на яго ўсе вынікі ўласнага бяздзеяння, бязладдзя і ўсеагульнай прагі да халявы. Арганізаваць садочак (ці групу) можна, і туды з ахвотай прыйдуць не толькі свае, але і дзеці рускамоўных бацькоў, калі яны пабачаць чалавечае стаўленне да дзетак. На першае месца сярод праблемаў якраз выходзіць падбор добрых выхавацеляў і нянек. І тут нам ёсць чым пахваліцца, а таму прыкра было нашым выхавацелькам прачытаць, што іх трэба вучыць мове. Яны – выхавацелькі – можа лепшае, што ёсць у нашай групе, якой гэтак не хапае падтрымкі з боку беларускіх арганізацыяў і грамадскасці.

Разам з тым, прыемна адзначыць, што некаторай увагай мы ўжо карыстаемся, гэтак на першае свята нашага садочка прыехалі з выступам школьнікі з 89-й этнашколы, мастак Алесь Пушкін аздобіў пляцоўку нашае групы, а таксама мы атрымалі шэраг ахвяраванняў у выглядзе цацак і кніжак.

Маем намеры пашыраць свай уплыў на суседнія групы і садочкі, з тым, каб нашая беларушчына не сталася спосабам нашае рэзервацыі, беларушчына павінна быць актыўнай, а таму з удзячнасцю чакаем магчымых прапановаў і сустрэчных ініцыятываў адносна нашых планаў. Разам з тым праводзім запіс на наступны год у дадатковую групу ў гэтым ці іншым садочку. Рады любым кантактам, для якіх пакідаем каардынаты нашых прадстаўнікоў:

251-95-90 (231-94-05) — Марына Вайцэховіч

286-11-15 — Крысціна Пучынская ■

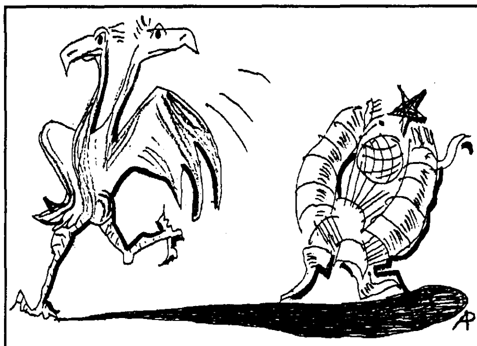
Белорусско-российский «котлован»

Александр МАКСИМОВ

Не прошло и года после ратификации договора о создании российско-белорусского государства, как Дума начала рассматривать в первом чтении законопроект о выборах в союзный парламент. Белорусы же на свою осеннюю сессию такой документ и вовсе не вносили. В следующем году у них выборы поважнее — должны переизбирать Лукашенко. Будет не до Союза. Если учесть, что без союзного парламента нельзя принять законов, по которым будет функционировать новое государство, а также сформировать союзный суд и другие базовые органы, — единение двух братских народов откладывается на неопределенное время.

Если посмотреть на дело союзного строительства формально, то ответственные чиновники занимаются откровенным саботажем. Парламентское собрание, по закону действующее до выборов в союзный парламент, за целый год соизволило собраться лишь дважды, а раньше — до юридического оформления Союза — парламентарии двух стран съезжались не реже, чем раз в квартал. Лишь дважды пересеклись члены союзного Совмина. Причем первый раз, судя по сообщениям, только для того, чтобы создать одну ликвидационную комиссию и переименовать три комитета (таможенный, пограничный и по безопасности): прежде это были комитеты Союза, а теперь стали комитетами союзного государства.

Единственная предусмотренная в договоре госструктура, которая может быть сформирована, не дожидаясь парламентских выборов, — Постоянный комитет, задуманный то ли как аппарат правительства, то ли как само правительство. Но он до сих пор не в состоянии приступить к работе. В ПК, по соглашению, 120 штатных единиц. Сегодня же трудоустроены только семеро, включая госсекретаря Павла Бородина и двух его замов — бывшего депутата-жириновца Калашникова (проходившего, кстати, по уголовному делу экс-министра юстиции Ковалева) и бывшего ельцинского охранника Крапивина. Если кадровое комплектование и дальше будет происходить теми же темпами, то ПК заработает лишь через десять лет.

Пока же можно наблюдать забавную ситуацию: на Старой площади сидят чиновники еще досоюзного Исполкома, который вроде бы и не должен функционировать, вперемежку с новобранцами неукомплектованного ПК. В этом смешанном составе они недавно ездили в командировку в Питер — обсуждать планы строительства Парламентского центра. Поскольку местные власти так и не смогли разобраться со статусом московской делегации, пресс-служба питерского губернатора назвала этот визит неофициальным.

По ходу дела выяснилось, что так просто упразднить Исполком нельзя. Он разросся до девяти главных управлений со всевозможными подкомитетами и комиссиями. Чтобы такую громадину похоронить, решили создавать вышеупомянутую ликвидационную комиссию. Создают ее уже полгода. Говорят, что скоро эта комиссия все-таки приступит к работе.

«Ликвидация идет полным ходом, — успокоил меня Павел Бородин, — и будет завершена в течение полутора месяцев. У задержки есть объективные и субъективные причины. Главная проблема в несовершенстве договорной системы нашего Союза: каждый вопрос рассматривает Совмин, потом Госсовет, потом опять Совмин — уходит уйма времени».

Между прочим, у нового государства есть свой бюджет — два с лишним миллиарда рублей. Однако исполняется он всего на 20-30 процентов. Более или менее нормально финансируется только одна статья — на зарплату чиновникам. По многим же пунктам в колонке «профинансировано», как сказал мне глава бюджетной комиссии Парламентского собрания Владимир Никитин, стоят красноречивые нули. Так, планировалось выпускать две совместные газеты («Союз» и «Союзное вече») и начать совместное телевещание — но все эти прожекты так и остались на бумаге. Павел Бородин объясняет ситуацию проблемами, возникшими с российским минпечати. «Чиновники придрались к описке, допущенной при подписании совместного договора, — возмущается он. — Речь шла о выделении времени на втором телеканале, а в договоре по ошибке было сказано о втором частотном канале. И минпечати упирается. Но ведь это не освещение деятельности Бородина и его подчиненных. Речь идет об освещении задач союзного масштаба! С печатными органами ситуация аналогичная...».

Впрочем, винить чиновников за нерасторопность тоже глупо. Даже если бы сформировалась целая армия союзных бюрократов, а в киосках стало тесно от союзных газет и журналов, это все равно бы не означало, что мы хоть на шаг приблизились к рождению новой страны.

Депутат Никитин считает, что интеграционный процесс оказался в «мертвой точке, из которой можно пойти вперед, а можно все потерять». По его мнению, эволюционный путь, по которому шло создание Евросоюза, — путь постепенной унификации и сближения законодательных норм, путь бесконечных консультаций и согласований — в случае российско-белорусского Союза, увы, неприменим. Или будут внесены изменения в Конституцию, ясно определяющие, что мы живем в едином государстве по единым законам, или все увязнет в бесконечной бюрократической волоките.

Пока же происходящее на «Бородинском» поле псевдостроительство очень напоминает то, что описал в своей бессмертной повести Платонов. ■

Наменклатурная свіння,
або Чым Беларусь падобная да Даніі

Канстанцін СКУРАТОВІЧ

Аднойчы адзін з вядомых паплечнікаў сусветна вядомага Джорджа Сораса так вызначыў суадносіны палітыкі і эканомікі: «Лепшы спосаб трапіць у багадзельню, рабіць інвестыцыі па парадах палітыкаў».

У нас палітыкі ні з кім не радзяцца, яны самі выступаюць у ролі інвестараў і лічаць сябе ў гэтай справе вельмі дасведчанымі. З гэтай нагоды цікава, як выглядае Шклоўскі аграпрам, прыярытэтны па палітычным вызначэнні, у параўнанні з іншымі. Прыкладам, з Лёзненскім, у якім таксама некалі зрабілася нешта, што паспрыяла палітычнаму ўздыму Лукашэнкі. Дык вось, Шклоўскі раён сярэдні па тэрыторыі. Можна сказаць, што вытворчасць тут адпавядае пагодна-кліматычным умовам, а не нейкаму міфічнаму мастацтву кіраваць. Валавы збор зерня ў мінулым годзе тут склаў 56 % ад паказчыкаў 1990 года, бульбы – 33 %, ільновалакна – 58%, колькасць свінога статка – 30 працэнтаў.

Прыкладна ў такой жа прапорцыі паменшыліся аб'ёмы вытворчасці ў цэлым па краіне і ў большасці гаспадарак.

Але на фоне Лёзненскага раёна Віцебскай вобласці Шклоўскі раён выглядае амаль як квітнеючы. Бо тут свінагадоўля ўжо ліквідаваная як клас: ад 10.000 галоў засталося 400. А ў раёне налічваецца 5 сельсаветаў і 183 населеныя пункты. Простае арыфметычнае дзеянне паказвае, што адна жывёліна прыпадае якраз на аднаго члена сям'і «вертыкальных» ды іншых кіруючых кадраў.

Карацей, выключна наменклатурныя свінні. Так забяспечваецца харчовая бяспека кіруючых таварышаў. Увогуле, у нас занадта многа гамонкі пра гэтую харчовую бяспеку. Вось і сёлета, з нагоды шклоўскіх дажынак ды заявы Лукашэнкі пра тое, што змаглі сабраць мільён тон харчовай пшаніцы, чаго не ўдавалася зрабіць і ў савецкія часы. А навошта было рабіць, калі тую пшаніцу давала цаліна, Кубань ды Украіна. Яно і зараз было б непатрэбным, калі б у нашай дзяржавы была сапраўдная эканоміка, здаровыя фінансы ды канвертуемыя грошы. Таму можна было б купляць пшаніцу там, дзе яна дзешавей, а ў нас сеяць тое, што лепш расце. Да таго ж год на год не прыходзіцца. Калі тая пшаніца дае добры ўраджай раз у чатыры гады, ці варта так падзіцячы радавацца таму, што сёлета яна ўрадзіла. Да наступнага ўрадлівага года яе так і так не хопіць, трэба будзе купляць, а дзе тыя грошы?

Увогуле, ёсць краіны багацейшыя, ёсць бяднейшыя. Не толькі на грошы, але і на прыродныя рэсурсы. Прыкладам, Ватыкан увогуле не мае ворнай зямлі, але што тычыцца харчовай бяспекі, то бадай гэта самае бяспечнае месца ў свеце. А вось Японія амаль не мае ні металу, ні энерганосьбітаў. Яна іх купляе, але выкарыстоўвае так, што амаль увесь свет завалены якаснымі і таннымі японскімі таварамі. Якія праблемы, калі можна ўсё купіць, а сабе няма патрэбы ствараць металургічныя заводы і іншыя небяспечныя для чалавека і асяроддзя прадпрыемствы. Звонку Беларусь таксама падобная да Японіі: мы хоць і жывем не на востраве, але як бы і на востраве. Бо нашы прадпрыемствы скарыстоўваюць рэсурсы, якіх не мае Беларусь. Але як выкарыстоўваюць — якасць прадукцыі кепская, а кошт высокі. Таму сітуацыя такая: ні купіць, ні прадаць.

Зрэшты, мы падобныя і да Швейцарыі. У Альпах не больш жалезнай руды і нафты, чым рыбы асятровых парод дзе-небудзь у Свіслачы ці Беразіне. Таму Швейцарыя вырабляе вельмі дакладныя (супердакладныя) гадзіннікі ды іншую драбязу ў галіне вельмі дакладнага машынабудавання, а мы з прывазнога жалеза будуем волаты-грузавікі, якія нам не патрэбныя. Прычым, робім гэта не вельмі якасна, таму прадаем іх з цяжкасцю.

Але, вы будзеце смяяцца. Беларусь больш усяго падобная да аднаго еўрапейскага каралеўства, а менавіта Дацкага. Перш за ўсё па спецыялізацыі ў галіне сельскай гаспадаркі. Прыкладам, доўгі час дацкія сяляне гадавалі на адкорм бычкоў і цялушак, якіх потым сваім ходам пераганялі да спажыўца ў суседнія краіны. А кармілі жывёлу самапасам ды зернем уласнай вытворчасці. Але напрыканцы мінулага стагоддзя, калі паміж Старым і Новым светам наладзіліся рэгулярныя параходныя зносіны, то ў Еўропу хлынула таннае амерыканскае збожжа. Адкормліваць бычкоў у Даніі стала нявыгадна. Зразумела, фермеры маглі б патрабаваць ад каралевы абароны дацкіх вытворцаў шляхам абмежавання зерневага імпарту.

Але як людзі кемныя яны зразумелі магчымую выгаду. Бо калі купляць гэта таннае зерне, а замест кароў карміць свіней, то прыбыткі будуць большымі, чым былі. Так з цягам часу Данія стала «свінарнікам усёй Еўропы», вядучым вытворцам галіны. А Беларусь у час БССР была своеасаблівым «усесаюзным свінарнікам», таму наша параўнанне цалкам абгрунтаванае. І беларускіх свіней, таксама як і дацкіх, кармілі прывазным, і нават амерыканскім зернем. Розніца толькі ў тым, што фермеры куплялі зерне і прадавалі мяса з каўбасамі, а калгаснікі атрымоўвалі зерне з саюзнага фонду і выконвалі планы паставак у саюзныя фонды. А ўзамен атрымоўвалі толькі чыстую радасць працы і права выказаць удзячнасць кіраўніцтву за права ўдзелу ў вялікай справе будаўніцтва камунізму.

А сёння трэба пашукаць кемных людзей і ў нас, ды расказаць ім, чым мы падобныя да Даніі. ■

Рэдакцыя прапаноўвае сваім падпісчыкам аформіць падпіску праз аддзяленні «Беларусбанка».

Для афармлення падпіскі адпаведную квітанцыю (гл. ніжэй) трэба выразаць нажніцамі. Адзначце ў квітанцыі тэрмін, на які афармляеце падпіску, прозвішча падпісчыка і паштовы адрас, на які дастаўляць газету.

Кошт падпіскі на адзін месяц 675 руб. Калі вы жадаеце падпісацца на большы тэрмін, то павялічце суму ў адпаведную колькасць разоў.

КВІТАНЦЫЯ ДЛЯ «БЕЛАРУСБАНКА»

Форма № ПД-5

ИЗВЕЩЕНИЕ

УНН 101562750 Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество)

(индекс) (адрес)

На 2000 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

За подписку на газету «Наша СВАБОДА»	Сумма
Пеня	
Плательщик Всего	

Кассир

УНН 101562750 Редакция газеты «Наша СВАБОДА»
получатель платежа
Отделение «Центральное» ОАО «Белбизнесбанк»
г.Минск, код 493; Минск, пл.Свободы, 17
наименование банка

Счет получателя 3012205160015 Лицевой счет

(фамилия,имя,отчество, адрес)

На 2000 год по месяцам:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

КВИТАНЦИЯ

За подписку на газету «Наша СВАБОДА»	Сумма
Пеня	
Плательщик Всего	

Кассир

Беларускае багацце

Міхал ЗАЛЕСКІ

Сам бачыў у аднаго дзядзькі пад паветкай сапраўдную саху. Пытаюся, навошта вам дзядзечка гэты экспанат. Кажа, а як у калхозе не дадуць чым араць. Дарэчы, сын ягоны інструктарам працуе ў Расіі, касманаўтаў вучыць.

От сам той раз зацікавіўся, каго нашыя багацеі найболей баяцца. Здаецца, бедных. Бо надта скептычна да тых бедных разумовых здольнасцяў ставяцца. Маўляў, гэтыя зноў як выберуць якога, дык не будзеш ведаць, дзе хавацца. Дарма.

Бо багацеі нашыя жывуць, што тыя матылькі, якія ў жыцці снегу не бачылі, а шырокія масы гаротнікаў не адной вясны дачакаліся.

Ды гэтак, што нават спецыялісты па вывучэнні беднасці, якіх засылаюць да нас Сусветны банк і Міжнародны валютны фонд, не разумеюць у які спосаб. Пытаюцца, чаму ў вас паказчыкі багацця як ва Усходняй Афрыцы, а грамадзяне па таўшчыні як ва Усходняй Еўропе?

Бо ўсё праядаем, паночкі, падчыстую, — толькі гэнак адказаць можна. А як інакш адкажаш, калі больш за тры чвэрці беларускіх сем'яў асноўную частку грошай, звыш 80%, выдаткоўваюць на г.зв. «тавары штодзённага попыту», лічы, на харчы.

Таму на розныя ўлюбёныя еўрапеоідамі прычындалы накшталт кампутараў, ЗВЧ-печак і да т.п. нічога не застаецца. Застаюцца халадзільнікі і тэлевізары, радыёпрыймачы і самаходныя прыстасаванні, на якія скора музеі будуць глядзець, як ваш карэспандэнт на Юзікаву саху.

Давайце зірнем на таблічку, зробленую паводле даследаванняў хатніх гаспадарак вашым карэспандэнтам мінулым летам.

Пытанне было не пра ўзрост аўтамабіля, а пра тое, ці даўно ён у гаспадара.

На жаль, з таго лета пералічаныя рэчы мала ў якой хаце з'явіліся новыя. Не дзіва, бо афіцыйна ўлічаныя запасы грошай, у пераліку на беларускія рублі па курсе Нацыянальнага банка па стане на 1 жніўня 2000 года, склалі ў камерцыйных банках 271 млрд. рублёў, альбо па 80 долараў на сям'ю.

Грошы, безумоўна, вялікія і паспалітаму чалавеку праесці іх так проста — шкада. Купіць на іх нешта вартае ўвагі – амаль немагчыма.

Далей назапашваць цяжка, калі ўлічыць, што афіцыйна замераныя тэмпы закупкі валюты грамадзянамі не перавышаюць 7USD на сярэдняга дарослага пакупніка ў месяц на працягу студзеня-ліпеня 2000 года.

Калі вас, паважаны чытач, не прыслаў сюды МВФ, то вы, напэўна, ведаеце, навошта купляюцца тыя USD: бабулькамі на пахаванне, маладымі на вучэнне, а грамадзянамі сярэдняга ўзросту на рамонт уласных зубоў і «на чорны дзень».

Самае дзіўнае, што пры ўсім тым сацыяльная актыўнасць нацыі скіраваная зусім не ў эканамічнае рэчышча. І нават пры поўнай адсутнасці заробку ў грамадскім транспарце працягваюцца спрэчкі пра прыгоды нейкіх спадароў з г. Масквы.

Роздум над згаданым фактам прымушае падумаць пра наяўнасць ці то вельмі светлага беларускага светапогляду, ці то вельмі чорнага рынку, большага чым у Калумбіі і Расіі, разам узятых. Ці мае цень нашая схуднелая эканоміка, мы паспрабуем высветліць другім разам. ■

ДОЛЯ РЭЧАЎ, ЯКІМІ КАРЫСТАЮЦЦА ЗВЫШ 10 ГАДОЎ, %

Халадзільнікі, маразільнікі	54,4
Побытавыя электрапрыборы	34,7
Мэбля	58,6
Матацыклы, ровары	47,3
Аўтамабілі	36,0
Тэле-, відэа-, аўдыётэхніка	37,3
Сантэхніка	19,6

«Мастацтва – маральны ўчынак»

Таццяна АНТОНАВА-МЕЛЬЯНОВІЧ

– Зоя Васільеўна, у апошняе дзесяцігоддзе Беларусь пакінулі дзесяткі мастакоў. Цяпер яны ў Францыі, Германіі, Бельгіі, Польшчы... Вядома, што карціны беларускіх мастакоў з энтузіязмам набываюць заходнія галерэйшчыкі. Вы таксама «абжылі» Еўропу. Нягледзячы на тое, што мастацтва ў нашым грамадстве з-за беднасці цяпер мала запатрабаванае, вы ўсё ж не памянялі месца жыхарства. Чаму?

– Цудоўна, калі ёсць магчымасць жыць там, дзе хочацца, і ехаць туды, куды жадаеш. Многія, я ведаю, не хацелі заставацца ў Беларусі – цяпер тут цяжка матэрыяльна. Атмасфера ў грамадстве напружаная, народ у масе сваёй моцна збяднеў, азлуўся. Сапраўды, некаторыя мае калегі аселі ў Еўропе. Чым яны там займаюцца – не ведаю. Ва ўсякім разе, не чуваць, каб дасягнулі вялікага поспеху. Але на жыццё, пэўна, зарабляюць. Можа быць, і не пэндзлем. Таму што на Захадзе мастаку прабіцца да вядомасці няпроста. Патрабуюцца доўгія гады працы, рэклама і ўдача. У нас «з пэндзля», як было ў савецкія часы, цяпер мала хто жыве. Кожны мусіць ва ўмовах рынку выжываць самастойна. А таму беларускія мастакі, калі з'явілася магчымасць, сталі выязджаць на Захад – удзельнічаць у групавых выстаўках, наладжваць персанальныя... Іх творы з задавальненнем купляліся, і не толькі таму, што адчувалася рука прафесіяналаў, але і таму, што іх можна набыць значна танней, чым творы мясцовых аўтараў.

Што датычыцца мяне, то я неаседлая, некаторы час жыву за мяжой, працую там. Потым прыязджаю сюды. І ніколі не збіралася па-іншаму пабудаваць сваё жыццё.

– Вы такая шчырая патрыётка Беларусі?

– Я б не стала навешваць на сябе шыльду патрыёта. Але дома я ўсё ж адчуваю сябе духоўна больш камфортна, чым за мяжой. Заходняе грамадства сваёй меркантыльнасцю, прагматызмам, самазадаволенасцю мяне, бывае, раздражняе. Там я магу знаходзіцца пэўны час, але сапраўдная духоўная работа, перажыванні, пакуты – на сваёй глебе. Незадаволенасць – крызіс – рух – абнаўленне...

– З прычыны непрыняцця вашай творчасці ў Беларусі ў папярэднія гады вы сталі актыўна выстаўляцца ў Маскве, кантактаваць з мастакамі Расіі, Арменіі, Літвы, Латвіі. Пасля гэтага вас увогуле палічылі «чужой». Затое цяпер, калі вы набылі вядомасць за мяжой, незалежнасць, Саюз мастакоў Беларусі прапанаваў надаць вам званне «народнай» мастачкі, вас запрашаюць на тэлебачанне. Як вы да гэтага ставіцеся?

– На мой погляд, я заўсёды была дастаткова тыповым беларускім мастаком. Я не была зручнай для савецкага мастацтва. Пазней мела неасцярожнасць сказаць, што я мастачка рускай школы жывапісу, таму што беларускай школы пакуль, на маю думку, не склалася. Вось адкуль пайшло: чужая, не наша, не нацыянальная. Даўно заўважана: у нас сваё не любяць. Але калі ўбачаць, што творцу прызнаюць іншыя, адносіны мяняюцца. Што і здарылася са мною.

– Калі паглядзець работы Зоі Літвінавай за апошнія тры дзесяткі гадоў, з цяжкасцю верыцца, што яны належаць аднаму аўтару. Да сярэдзіны 80-х гадоў – адна Літвінава, пазней – іншая. Змянілася ўсё – і змест работ, іх тэматыка, форма. Што з вамі адбывалася, Зоя Васільеўна, у той перыяд, калі пачалі фарміравацца ўласныя прынцыпы новага жывапісу?

– 80-я гады былі для мяне пакутлівыя. Новы жывапіс, святло, лёгкасць выпакутаваны маёй душой. На той момант я стамілася ад «чорнага» сумнага жывапісу. Душа патрабавала святла. Ішла напружаная духоўная праца. Я вывучала старажытнарускае мастацтва, фрэску, іканапіс, біблейскія матывы. І яно прыйшло. Цяпер мне здаецца, што раней гэта была не я.

– Што ўплывала на вас у разуменні задач мастацтва?

– Мастацтва для мяне – «маральны ўчынак», шлях стварэння новай рэальнасці, шлях свабоды. Прафесія мастака для мяне – вышэйшае прызванне, сэнс і змест жыцця, як для глыбока веруючага святара служэнне ў храме ці для маці мацярынства. Дапамагаць чалавеку выжыць у цяжкіх абставінах, даваць яму надзею, радасць – у гэтым я бачу сваю мастакоўскую задачу.

– Нягледзячы на тое, што ў савецкія часы цяжка было раскрыцца мастаку, праявіць сваю індывідуальнасць, вы ўсё ж змаглі вырвацца ў групу лідэраў, заваяваць прызнанне і вядомасць. Што яшчэ трэба творцу?

– Я не лічу, што адбылася як мастак па-сапраўднаму. Штосьці я адкрыла ў сабе толькі дзякуючы вялізнай унутранай барацьбе з сабой, з тым, што я рабіла і што ад мяне патрабавалі. Амаль 20 гадоў актыўнага творчага жыцця былі дарэмна згубленыя. Я была ў нейкім палоне. Можа быць, гэтага змаглі пазбегнуць тыя мастакі, што адмовіліся ад выставачнай дзейнасці. Яны пратэставалі, стваралі новыя формы і гэткім чынам выказвалі сябе. Мы ж 20 гадоў рабілі тое, што ад нас патрабавалі.

– У вас склаліся даволі сталыя стасункі з Германіяй і Аўстрыяй. Там вы працуеце месяцамі, вам ужо не патрабуецца перакладчык – дастаткова добра ведаеце мову. Што вам дала работа ў замежжы?

– Перш за ўсё пачуццё сваёй запатрабаванасці. Быць мастаком у Еўропе – ганарова, творы мастацтва каштуюць немалыя грошы. Мець іх у доме – прэстыжна. Мастакоўскія пошукі маіх нямецкіх і аўстрыйскіх калегаў палягаюць у рэчышчы так званага канцэптуальнага мастацтва. Часта яны ўвогуле не тое што карціну напісаць, але і малюнак зрабіць не могуць – у іх няма акадэмічнай школы, як у нас. Да мяне звярталіся студэнты Венскай акадэміі – пазаймацца з імі. Вось такі адмоўны вынік суцэльнай свабоды. Але ж агульны культурны ўзровень людзей там даволі высокі. Убачыўшы, як я малюю, пасыпаліся заказы на партрэты, пейзажы, сюжэтныя карціны. Некаторыя сем'і куплялі ў мяне па 10 работ, каб упрыгожыць свой дом. Хіба гэта не стымулюе творчасць?

– Застаецца там і храм, распісаны вамі... А ў вашай вёсцы, здаецца, бальшавікі царкву ўзарвалі.

– Бальшавікі не кранулі, але закрылі, і пазней яна была ўсё ж разбураная. Калі ўзвядуць новы храм замест разбуранага, я з задавальненнем там папрацую як мастак. ■

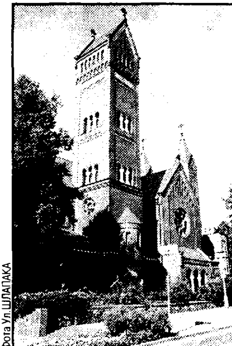
Даведка

Зоя Літвінава нарадзілася на Гомельшчыне. Распісала ў 70-х гадах (разам з С.Катковай) тарцовую сцяну мінскага кінатэатра «Вільнюс», зрабіла росціс у фае Палаца культуры чыгуначнікаў, чым заслужыла перад уладамі імідж «некіруемай, непаслухмянай, шкоднай мадэрністкі». У пачатку 90-х творчасцю З.Літвінавай зацікавіліся ў Аўстрыі, дзе яна пазней распісала храм. За мяжой была выдадзеная шыкоўная манаграфія пра мастачку са 130 рэпрадукцыямі, нядаўна пра яе творчасць зняты фільм. Сёлета ў жніўні ў Берліне адбылася вялікая выстава работ беларускай мастачкі, аб якой шмат пісала нямецкая прэса.

Новая вясна беларускага касцёла

Марат ГАРАВЫ

У Мінску завяршыў працу першы ў гісторыі незалежнай Беларусі сінод рымска-каталіцкай царквы. Сінод працаваў з 29 верасня 1996 года, правёўшы за гэты час 8 сесіяў.

Фота Ул.ШЛАПАКА

У першай палове дня завяршальнага паседжання члены сінода пад старшынствам ксяндза-кардынала Казіміра Свёнтэка засядалі ў Касцёле Святых Сымона і Алены ў Мінску. У сваёй прамове рэдактар часопіса «Наша вера» Крысціна Лялько з Мінска параўнала сіноды Пінскай дыяцэзіі 1929 года і Віленскай архідыяцэзіі 1931 года з цяперашнім. Паводле ейных словаў, іх аб'ядноўвае клопат аб развіцці і пашырэнні каталіцызму, які «сёння, як і ў гады цяжкага перыяду эканамічнага крызісу паміж дзвюма сусветнымі войнамі, звяртаецца да сваіх традыцыяў». Падчас свайго выступлення мінскі ксёндз Станіслаў Паўліна зазначыў, што за чатыры гады працы сінод разгледзеў мноства важных пытанняў, уключаючы жыццё Касцёла і яго ўзаемаадносіны з іншымі цэрквамі, пытанні літургіі і мовы набажэнстваў, а таксама праблемы сацыяльнага жыцця грамадства.

Затым у Архікафедральным касцёле прасвятой Дзевы Марыі адбылася ўрачыстая меса. Кардынал Казімір Свёнтэк зачытаў пасланне папы рымскага Яна Паўла II, які пажадаў католікам Беларусі паспяховай рэалізацыі рашэнняў сінода.

Перад прысутнымі выступіў папскі легат, старшыня канферэнцыі біскупаў Італіі Камільё Руіні, які падкрэсліў асаблівую актуальнасць пастановаў сінода, а таксама заявіў, што каталікі Італіі заўсёды рады дапамагчы беларусам у аднаўленні старых і ўзвядзенні новых храмаў. Ён сказаў, што беларускі касцёл як супольнасць вернікаў «годна вытрымаў суровыя выпрабаванні цяжкага мінулага і распачаў новую вясну, якая павінна прынесці шчодры плён».

Намеснік старшыні Дзяржкамітэта па справах рэлігіяў і нацыянальнасцяў Іван Яновіч зазначыў, што за 12 мінулых гадоў колькасць каталіцкіх храмаў у краіне ўзрасла ў 4 разы. Паводле ягоных словаў, у сваёй дзейнасці дзяржава абапіраецца на хрысціянскія каштоўнасці і выказвае ўдзячнасць іх носьбітам. Іван Яновіч паведаміў, што вядомым дзеячам духоўнага і свецкага жыцця за заслугі перад дзяржавай будуць уручаныя дзве тысячы памятных знакаў «2000 год хрысціянства».

Ва ўрачыстым паседжанні сінода ўзялі ўдзел прадстаўнікі рымска-каталіцкай царквы Латвіі, Польшчы, Расіі і Украіны, апостальскі нунцый у Беларусі, ксёндз-архібіскуп Дамінік Грушоўскі, апостальскі візітатар для грэка-каталікоў Беларусі, архімандрыт Ян Гаек, пасол Італіі Джавані Чаруці, слухачы Гродзенскай вышэйшай духоўнай семінарыі і вернікі сталічных касцёлаў, а таксама прадстаўнікі грамадскасці. Адбыліся выступленні доктара гісторыі, прафесара Беларускага універсітэта культуры Анатоля Грыцкевіча (Мінск), ксяндза-доктара Іераніма Факцінскага (ордэн іезуітаў, Рым) і ксяндза-біскупа Антонія Дзям'янкі (Гродна), прысвечаныя пачатку хрысціянства і гісторыі каталіцызму ў Беларусі.

У дакладзе сп. Грыцкевіча гаварылася пра тое, што працэс хрысціянізацыі на тэрыторыі Беларусі пачаўся ў апошняе дзесяцігоддзе X стагоддзя, і былых язычнікаў далучалі да новай веры не толькі па грэка-візантыйскім, але і па рымска-каталіцкім абрадзе. Пасля Крэўскай уніі 1385 года на беларускіх землях да сярэдзіны XVI стагоддзя ўзніклі 93 каталіцкія парафіі толькі ў складзе Віленскага біскупства. На захад ад лініі Браслаў — Паставы — Вілейка — Мінск — Пінск тады пераважала каталіцкая царква, а на ўсход — праваслаўная. Рымска-каталіцкая царква прынесла на землі Вялікага Княства Літоўскага элементы польскай і заходняй культуры, што выявілася ў творах архітэктуры, музыкі і літаратуры.

Ардынат еўрапейскай часткі Расіі, архібіскуп Тадэвуш Кандрусевіч адзначыў, што нідзе на абсягу былога СССР, акрамя Беларусі, не змаглі правесці падобнага сінода.

Паводле вынікаў яго працы кардынал Казімір Свёнтэк зацвердзіў больш за тысячу дакументаў, якія стануць законам рымска-каталіцкай царквы Беларусі з 6 студзеня 2001 года — пасля асвячэння іх папам рымскім Янам Паўлам II. ■

БелаПАН

Вяртанне блуднага сына

Кірэй МАНУЙЛА

Віктар Чыкін усяго толькі пару месяцаў, як ачоліў Белтэлерадыёкампанію, а тэлебачанне за ім увачавідкі яшчэ больш заідэалагізавалася.

Чаго варта хоць бы тое, што, як кажуць, аддадзенае негалоснае распараджэнне сюжэты пра Лукашэнку ў навінах агучваць выключна па-расійску. Чыкінская канцэпцыя развіцця БТ утрымліваецца ў праграмным дакуменце пад назвай «Некаторыя прапановы па ўдасканаленні работы Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі».

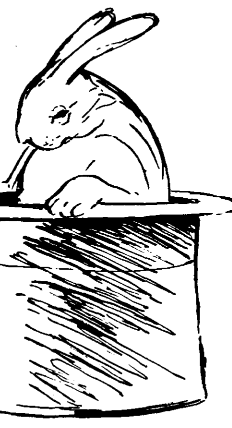
З'явіўся новы тэлепраект — гэта цыклавая аўтарская праграма рэжысёра Юрыя Азаронка, запрошанага нядаўна Чыкіным на пасаду загадчыка рэдакцыі літаратурна-драматычных перадачаў.

Называецца гэты з прэтэнзіямі на публіцыстычнасць дакументальны серыял досыць інтрыгуюча – «Таемныя спружыны палітыкі». Прэм'ера ўжо адбылася, прычым была паўтораная двойчы. Гэтаксама 5 гадоў таму перад першым лукашэнкаўскім рэферэндумам па-гебельсаўску некалькі разоў паказваўся зняты Азаронкам на ўладны заказ фільм «Нянавісць: дзеці хлусні».

«8 верасня» – так назваў Азаронак першую серыю свайго палітычнага выкрывальніцтва. Памятаеце, гэтым днём сёлета беларускія геі і лесбіянкі меліся правесці парад на праспекце Скарыны. Улады яго забаранілі, чым, паколькі ім «хватило мужества не разрешить этого кощунства», надзвычайна задаволілі самага што ні на ёсць натурала ў свеце Юрыя Азаронка. Павыяўляўшыся разам з нейкім папом у ваяўнічасці да «педерастов», Азаронак ужыў свой улюбёны ў кінафальшыўках прыём – прыплёў да ўсяго апазіцыю.

Разлік у пляжанні апазіцыі просты – прыцягнутымі за вушы параўнаннямі ляпіць ёй вобраз з тых, каго наш народ традыцыйна не любіць, а то і на дух не пераносіць. Фашысты, гомасексуалісты ўжо ёсць. На чарзе – канібалы, каўказцы... Такую лухту без 25-га кадра ў галаву чалавеку не ўвагнаць. Калі гэтак пойдзе і далей, то аўтару «Таемных спружынаў палітыкі» да статкевічаўскай поўхі яшчэ як мінімум парачка надарыцца.

Напрыканцы Азаронак павучае, што «8 сентября произошло два события, на самом деле значимых для нашего народа» (пачатак у 1941 годзе блакады Ленінграда і 620-ыя ўгодкі Кулікоўскае бітвы), і пафасна даводзіць, што «все эти гомосексуалисты, националисты и их покровители не должны забывать, што делали славяне со всякой нечистью, приходящей на нашу землю». Не варта забывацца, што рабілі славяне з рознымі нячысцікамі тутэйшага паходжання.

АЛІМПІЯДА

Медалі разабраныя. Бывай, Сіднэй!

Аляксей СТАЎСКІ

Вось і скончылася свята, якое насельніцтва планеты Зямля чакала чатыры гады. Дваццаць сёмыя алімпійскія гульні ў Сіднеі развіталіся з намі, пакінуўшы за сабою толькі ўспаміны ды тысячы кіламетраў відэастужкі з запісамі спаборніцтваў. Закрыццё алімпіяды толькі дадало эмоцыяў ва ўласнае адчуванне кожнага аматара спорту, ды і проста таго, хто перад тэлеэкранам «хварэў» за сваіх. Але так бывае заўсёды. Два алімпійскія тыдні праляталюць вельмі хутка, і заўсёды пасля іх сканчэння застаецца пачуццё жалю, быццам бы нешта роднае сышло ад цябе. Зрэшты, чаму быццам бы? Родна і сышло...

Але пяройдзем лепш да фактаў. Беларуская нацыянальная зборная пераўзышла ўсе, нават самыя аптымістычныя прагнозы. Агулам наша каманда сабрала ў Сіднеі семнаццаць медалёў, з якіх тры залатыя, тры сярэбраныя і адзінаццаць бронзавых. Такой раскладкі не чакаў ніхто нават у міністэрстве спорту. Не чакалі яго і мы, і таму для НАШАЙ СВАБОДЫ настолькі ўдалае выступленне беларускіх алімпійцаў стала прыемным сюрпрызам. І, канешне, тут мы мусім прызнаць тое, што і наш прагноз на алімпійскія медалі ў беларусаў не апраўдаўся, але гэта і лепш, бо не апраўдаўся ён менавіта ў бок павелічэння.

У апошнія тры дні алімпіяды беларусы прынеслі ў сваю скарбонку яшчэ чатыры медалі трох розных вартасцяў: залаты, два сярэбраныя і бронзавы. Золата выйграла ў штурханні ядра Яніна Карольчык, вельмі маладая яшчэ спартсменка, і гэта радуе ўдвайне, бо дае шанцы на перспектыву і ў далейшым. Абодва сярэбраныя прынеслі дзяўчаты, што выступалі ў мастацкай гімнастыцы. Спачатку ў камандных спаборніцтвах нашы, хаця і набралі ў фінале роўную з расіянкамі суму, але былі адсунуты на другое месца па крытэрыі папярэдніх спаборніцтваў, а пазней Юлія Раскіна ў асабістым разрадзе ледзь не выйграла золата, але ізноў расіянка, на гэты раз Юлія Барсукова, апярэдзіла нашу Юлю. Два сярэбраныя, зрэшты, таксама надрэнна.

Ну і чарговы, ужо адзінаццаты, але не менш дарагі ад гэтага медаль, заваяваў Павел Доўгаль у сучасным пяцібор'і. І гэта таксама сюрпрыз, бо ад Пашы падобнага поспеху ніхто не чакаў.

Можна яшчэ доўга думаць, хто з беларусаў яшчэ мог у апошнія дні ўзяць медаль. Гэта і Жана Шубенок у сямібор'і, і нашы барцы вольнага стылю, і шмат-шмат хто... Але гэта ўжо ўсё ў мінулым. Той, хто здолеў, той упісаў сваё імя ў гісторыю беларускага спорту, хто не, той не. Алімпіяда сышла, і яе не дагоніш, а калі не пакінуў надзеі на медаль, рыхтуйся яшчэ чатыры гады – і наперад!

Беларусы ж у агульнаалімпійскім заліку занялі дваццаць трэцяе месца, а па колькасці заваяваных медалёў сталі шаснаццатымі. І гэта таксама безумоўна трэба лічыць вялікім поспехам, бо выступалі на алімпіядзе 202 краіны! Павіншуем нашых і скажам яшчэ раз: «Бывай, Сіднэй!» ■

Пионеры, к борьбе за дело Л.?

Наталья РАДИНА

Несколько лет назад в одной из минских школ учительница преклонных годов, тоскуя по советскому прошлому, начала лично принимать свой подшефный класс в пионеры. Когда дети, приходя домой в галстуках, стали декламировать папам и мамам «...заботливому другу комсомолу — наш пионерский пламенный привет», родители явились в школу выяснять, «чему наших детей учат?» От взбешенных родителей «пионервожатую» спасло сообщение, что в Беларуси на вполне законных основаниях существует возрожденная пионерская организация.

У нас, как и во всех бывших республиках СССР, Всесоюзная пионерия распалась в конце 80-х — начале 90-х годов. В большинстве школ дети перестали носить пионерские галстуки еще на заре перестройки, а после путча 1991 года директорам школ объявили, что «школа должна быть деполитизирована». Некоторые организации, отказавшись от пионерских атрибутов, объявили себя детскими общественными объединениями. Появились две организации скаутов со своими девизами, уставами, структурой, с разными взглядами на задачи движения, белорусские организации «соколов» и гайдов (скауты-девочки). Помимо этого на руинах ВПО выросли детские «отряды» Белорусского союза молодежи, Лиги интеллектуальных команд. БПСМ, озабоченный своей сменой, создал организацию «Сузор'е».

Но если в городах пионерские организации были реорганизованы, то на переферии они в большинстве своем сохранились. Именно сельские и районные дружины первое время были «оплотом» возрожденного пионерского движения. Руководство пионерской организации утверждает, что в Беларуси сегодня около 200 тысяч пионеров.

До 1990 года пионерскую организацию государство финансировало через механизмы ВЛКСМ, сейчас оно финансирует ее через Госкомитет по делам молодежи. То есть государство как держало под своим крылом пионеров, так и продолжает опекать именно их. Ни одна другая детская организация в республике не может похвастаться таким вниманием.

В летнем оздоровительном лагере «Зубренок», лучшем в Беларуси, за пионерской организацией закреплено около 200 мест (*при остром дефиците мест в лагерях для детей из чернобыльской зоны*). К 10-летию обновленного белорусского пионерского движения в сентябре этого года Мингорисполком выделил деньги на пошив 1.000 комплектов парадной пионерской униформы. Госкомитет по делам молодежи финансирует абсолютное большинство пионерских акций и мероприятий.

По словам пионерских руководителей, такая сепаратная забота государства о пионерах вовсе не служит насаждению в пионерских умах государственной идеологии. «Наш принцип – дети вне политики. Нам не нужна идеология. Патриотизм, уважение к труду, к пожилым людям – вот наши ценности», — утверждает председатель республиканского совета пионерской организации Марина Ежова. По ее словам, с ними пыталась «подружиться» Коммунистическая партия Беларуси (Виктора Чикина), но дружбы не вышло — пионеры не считают себя резервом компартии. Тем не менее минувшим летом 11 «самых лучших белорусских пионеров» ездили на сборы в Орел, где встречались с лидером КПРФ Геннадием Зюгановым.

Вообще на вопрос, почему организация, отказавшись от идеологии, сохранила красные знамена и галстуки, в Республиканском совете отвечают туманно: «не все было так плохо», «нельзя же все разрушать», «почему мы должны отказываться от традиций?».

Хоть имя Ленина из названия организации изъяли, но среди пионеров популяризируется игра «первопроходцы», задача которой найти в городе памятник не кому-нибудь, а именно Ленину. Реабилитирован и Павлик Морозов – оказывается, он лишь давал свидетельские показания против отца, за что и был убит родственниками. «Павлик Морозов – пионер-герой и его образ дорог для нас. Мы должны на него ровняться», — поведал 16-летний пионер минской школы №169. И с фанатичным блеском в глазах добавил: «Пионер должен чем-то жертвовать для своей организации».

В минской школе № 169 на тысячу школьников 135 пионеров. Здесь старшеклассники приходят в младшие классы и рассказывают, «как интересно быть пионером». Иногда в пионеры вступают целыми классами, иногда в классе лишь несколько пионеров.

В беседах с детьми вожатые елейно рисуют картины счастливой жизни пионеров в Стране Советов. Но, опасаясь негативной реакции родителей, пионерские лидеры «страхуются»: родителей они уверяют, что идеологической обработки детей не проводится.

«У нас есть очень хорошие дети, а есть неуспевающие. В классе они «затюканные». А в пионерах они могут себя както проявить: посадить дерево, сделать скворечник, — рассказывает пионервожатая. — Те, кто вступил, даже по коридорам не бегают, считают: раз надели галстук, нужно вести себя лучше. Особенно это нравится в четвертом и пятом классах. Но к седьмому остывают».

Новая пионерия придумала свою иерархию и слегка видоизменила атрибутику. Вступая в ряды организации, подросток получает звание пионера-исследователя и на его красный галстук нашивается зеленая полоска. Повышение в звании зависит от активности, со временем «исследователь» может стать пионером-испытателем , а затем — пионером-инструктором. Тогда на галстук нашиваются новые полоски – синие и белые.

Ребята рассказывают о том, как они шефствуют над инвалидами и одинокими стариками своего района: покупают им продукты, помогают по хозяйству, устраивают благотворительные концерты в школе.

Кроме пионерских традиций «новые пионеры» уже усвоили современные рыночные отношения и придумали «закон хозяина». Этот закон гласит: «цени и умей зарабатывать деньги». Правда, деньги пионеры зарабатывают прежним способом: собирают макулатуру и устраивают «ярмарки собственных поделок».

Всем доводилось слышать от пожилых людей: вот, мол, пионерская и комсомольская организации хоть и были чрезмерно идеологизированы, свою роль в организации подростков играли. А теперь им, бедным, и деваться некуда. Сейчас, кажется, пионеры – это то, что надо. «Разве лучше, чтобы они бандитами или наркоманами становились?» Конечно, наркоманами и бандитами — хуже. Но спасение от этих бед отнюдь не в приоритетной поддержке госструктурами пионеров. Государство обязано поддерживать все детские организации — клубы эксперименталистов, друзей животных, зеленых, скаутов и т. д. Плохо, если подростки в поисках своей «тусовки» оказываются перед единственным выбором — компанией в ближайшей подворотне или дружиной в красно-зеленых галстуках. ■

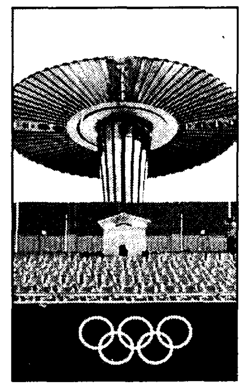
Мифы Олимпиады

Привычные атрибуты современных Олимпийских игр зачастую на самом деле оказываются придуманными гораздо позже античной эпохи. «У современных и античных игр общее только в том, что у них одинаковый четырехлетний цикл и всего несколько обычаев», — считает профессор Техасского университета Доналд Кайл. По традициям древних игр, история которых началась в 776 г. до н. э., бегунов, допускавших фальстарт, били кнутом. В соревнованиях принимали участие только мужчины, а замужним женщинам не разрешали даже наблюдать за ними. Тех, кто тайком пробирался на стадион, сбрасывали с горы.

Античные атлеты соревновались без одежды, а после того, как мать атлета Писиридоса попыталась пройти на стадион, выдавая себя за его тренера, тренерам также пришлось следить за достижениями своих подопечных в чем мать родила. Представление о том, что античные атлеты выступали только ради спорта, также далеко от исторической истины. Занявший первое (и единственное) призовое место получал весьма крупные денежные вознаграждения, занимал лучшие места в театрах и пожизненную бесплатную еду. «Атлетов считали почти богами», — считает сотрудница отдела греческой и римской античности Британского музея доктор Юдит Суодлинг. Британская газета «Таймс» пишет также, что олимпийские кольца появились только в XX веке. Этот символ был придуман основателем современного олимпийского движения Пьером де Кубертеном в 1914 году и обозначал он пять первых олимпийских игр современности, а не пять континентов, как принято считать сейчас. Популярность олимпийские кольца получили после того, как они были вырублены на скале в Греции для фильма знаменитой Лени Рифеншталь «Олимпия», посвященного «нацистским» олимпийским играм 1936 года в Берлине. Через несколько лет два американских писателя опубликовали книгу, в которой утверждалось, что это изображение было сделано еще в эпоху античности. Ошибка быстро распространилась, и ее можно даже увидеть в официальном путеводителе Олимпийских игр 1980 года.

Что касается олимпийского факела, то церемония с ним впервые прошла на тех же Олимпийских играх 1936 года, а первые факелы были сделаны немецкой военной фирмой «Крупп», утверждает доктор Суодлинг. ■

ИНТЕРФАКС

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана ў друкарні УП «Мэджык»
г. Мінск, ул. Кнорына, 50. Заказ 732 Нумар падпісаны ў друк 02/10/2000 (18.00) Наклад – 8.920